

**UNIVERZITA KARLOVA
V PRAZE**

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Kryštof Houdek

Proč Izrael není v EU?

Bakalářská práce

Praha 2017

Autor práce: **Kryštof Houdek**

Vedoucí práce: **PhDr. Jan Bečka, Ph.D.**

Rok obhajoby: 2017

Bibliografický záznam

HOUDEK, Kryštof. *Proč Izrael není v EU?* Praha, 2017. 34 s. Bakalářská práce (Bc.) Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií. Katedra severoamerických studií. Vedoucí bakalářské práce PhDr. Jan Bečka, Ph.D.

Abstrakt

Bakalářská práce pojednává o potenciálním členství Izraele v EU. Hypotéza tvrdí, že Izrael i EU mají na izraelském členství zájem. Národní státy EU by však izraelskou žádost zablokovaly z vlastních ideologických zájmů. První část práce popisuje postoje izraelských politiků a veřejnosti ke vstupu do EU. Dále dokládá rozsáhlou hospodářskou, bezpečnostní i vědeckou spolupráci. Druhá část analogicky dokládá postoje evropských politiků. Poté popisuje strategický zájem EU na izraelském členství. Výzkumná otázka se ptá, proč není Izrael členem EU. Odpověď se dělí na dvě části. Jedna část analyzuje právní dokumenty EU, aby dokázala, že na legislativní úrovni nečelí izraelské členství žádným významným překážkám. Druhá část se pokouší dokázat, že na úrovni národních států existuje dostatečně silná opozice, která by takovou iniciativu kdykoli zablokovala. Práce kombinuje dva teoretické přístupy, liberalismus a neorealismus. Liberalismus argumentuje pro vzájemnou spolupráci. Neorealismus vysvětluje, proč taková spolupráce nemá šanci se naplnit. Výzkum užívá metody obsahové a diskurzivní analýzy prohlášení politiků a právních dokumentů EU, průzkumy veřejného mínění a kontextuální analýzu vývoje vzájemných vztahů.

Klíčová slova: Izrael, EU, členství, liberalismus, neorealismus, Kodaňská kritéria

Abstract

This bachelor thesis considers Israel's potential membership in the EU. The hypothesis is that the EU and Israel share a common interest in regards to Israeli membership. Yet, national states within the EU would block Israeli requests because of ideological bias. The first part of the thesis describes the attitudes of Israeli politicians and of the public in regard to entry to the EU. Then, I will illustrate the wide economic, security and research cooperation between the EU and Israel. The second part illustrates the attitudes of European politicians of all stripes. Lastly, I will describe the strategic interest of the EU on Israeli membership. The research question asks, simply, why Israel is not in the EU. The answer is divided into two parts. One part analyses legal documentation from the EU in order to prove that, on a legislative level, Israeli membership does not face any significant obstacles. The second part attempts to prove that in terms of national states there is an opposition strong enough to stop such an initiative. The work combines two theoretical approaches: liberalism and neorealism. Liberalism argues in favour of mutual cooperation. Neorealism explains why such cooperation has no chance of fulfilment. The research includes content and discourse analysis of statements made by politicians and of legal documents from the EU, public surveys, and a contextual analysis of the development of mutual relations.

Key words: Israel, EU, membership, liberalism, neorealism, Copenhagen criteria

Rozsah práce: 55184 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 16.5. 2017

Kryštof Houdek

Poděkování

Rád bych poděkoval svému vedoucímu bakalářské práce, PhDr. Janu Bečkovi, Ph.D., za pomoc a podporu při sepisování mé práce.

Institut mezinárodních studií

Teze bakalářské práce

Teze Bakalářské práce
Jméno: Kryštof Houdek
E-mail: krytof@volny.cz
Studijní obor: Mezinárodní teritoriální studia
Semestr a školní rok zahájení práce: zimní 2016
Semestr a školní rok ukončení práce: letní, 2017
Vedoucí bakalářského semináře: doc. PhDr. Michal Kubát, PhD.
Vedoucí práce: PhDr. Jan Bečka, Ph.D.
Název práce: Proč Izrael není v EU?
Charakteristika tématu práce: <p>Evropská unie je dozajista velký a nadějný projekt. HDP zemí EU tvoří značný podíl na světovém trhu a značná část těchto financí cirkuluje díky poměrně štědrému přerozdělovacímu systému evropských dotací. Izraelská ekonomika vykazuje podobné znaky jako jiné ekonomiky evropských zemí a rovněž hrubý domácí produkt Izraele spíše koreluje s HDP ostatních evropských států než s HDP států v blízkovýchodním regionu. Kromě ekonomických znaků je Izrael Evropě velice blízký i kulturně. Nachází se sice v Asii, ale jeho silné vazby se Západem dávají závdavek pro myšlenku, že je sám spíše součástí Západu než jen regionální spojenec. Mnozí významní evropští i izraelské politici vyjádřili myšlenku, že izraelské členství v EU je vzájemně prospěšné. Izraelská veřejnost je podle posledních průzkumů veřejného mínění takovému kroku široce nakloněna. Moje hypotéza, kterou se budu snažit potvrdit, je že Izrael odrazuje od podání žádosti o členství postoj některých členských států EU ke konfliktu s Palestinci. Domnívám se, že Izraelci by se rádi připojili k EU, ale ta by na ně mohla vyvíjet tlak směrem k jejím představám o ukončení konfliktu. Tento tlak by nemusel být v izraelském národním zájmu a mohl by poškozovat vzájemné vztahy v rámci evropského projektu.</p>
Zdůvodnění úprav a změn tématu od zadání projektu do odevzdání práce:
Struktura práce: <p>Má práce je rozdělena do tří částí. První část se zabývá izraelským zájmem na vstupu do EU. V této části je analyzován rozvoj ekonomické spolupráce v rámci Evropského hospodářského prostoru. Druhá část se zabývá zájmem Evropské unie na Izraelském vstupu do EU. V této části se pokouším popsat strategickou hodnotu Izraele pro Evropské společenství a možný ekonomický přínos pro EU. Třetí část se věnuje překážkám, které Izraelci mohou zabránit ve vstupu do EU. Jeden druh překážek je právního charakteru. Zde rozebírám legální nástrahy přístupových rozhovorů. Dalším druhem překážek, kterému se věnuji, jsou politické neshody, které by mohly zabránit Izraeli ve vstupu do Evropské unie.</p>
Prameny a literatura: <p>1. „Consolidated Version of the Treaty on European Union.“ Official Journal of the European Union C 326/13 (2012): 13-45. http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF</p>

2. **Tovias, Alfred. „Mapping Israel’s Policy Options Regarding Its Future Institutionalised Relations With The European Union.“ Pracovní list Centre For European Policy Studies Middle East & Euro-Med Project, leden, 2003.**
<https://www.ceps.eu/system/files/book/1005.pdf>
3. **Rubinstein, Amnon a Yakobson, Alexander. „Democratic Norms, Diasporas, and Israel’s Law of Return.“ American Jewish Committee, 2009.**
<http://www.bjpa.org/Publications/downloadPublication.cfm?PublicationID=305>
4. **Pardo, Sharon. „Understanding Israeli–EU Relations: A Matter of Perceptions and Images.“ Israel Journal of Foreign Affairs IV: 1 (2010): 63-75.**
<http://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/Understanding%20Israeli%20EU%20Relations%20Published%20Pardo.pdf>
5. **Novotná, Jana. „Why is Israel still not a member of NATO?“ Diplomová práce, Univerzita Karlova, 2014. Dostupné z**
<https://is.cuni.cz/webapps/zpp/detail/125830/?lang=cs>
6. **Benátská komise. „Report on the Preferential Treatment of National Minorities by Their Kin-State.“ CDL-INF 19 (2001).**
[http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF\(2001\)019-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF(2001)019-e)
7. **Evropská komise. „Client and Supplier Countries of the EU28 in Merchandise Trade.“ únor, 2017.**
http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_122530.02.2017.pdf
8. **Freedom House. „Freedom in the World 2017.“ Výroční zpráva, 2017.**
https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW_2017_Report_Final.pdf
9. **Konrad Adenauer Stiftung a Pardo, Sharon. „Measuring the Attitudes of Israelis towards the European Union and its Member States.“ Jerusalem, 2007/2009.**
http://www.kas.de/wf/doc/kas_16236-1522-2-30.pdf?090622122246
10. **Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación. „Marco de Asociación País Palestina – España (2015 – 2017).“**
11. **Nirenstein, Fiamma. „The Cynical Use of Israel in Italian Politics.“ Jerusalem Center for Public Affairs, 1. červenec, 2007.** <http://jcpa.org/article/the-cynical-use-of-israel-in-italian-politics/>
12. **Munin, Nellie. „A Free Trade Area in Services between Israel and the EU: Time to Move up a Gear?“ Mediterranean Politics, 15/1 (2010): 81-89.**
<http://dx.doi.org/10.1080/13629391003644744>
13. **Millière, Guy. „France’s Relentless Hostility to the Jewish State.“ Gatestone Institute, 18. únor, 2016.** <https://www.gatestoneinstitute.org/7442/france-hostility-israel>
14. **Miller, Rory. „Troubled Neighbours: The EU and Israel.“ Israel Affairs 12/4 (2006): 642-664.** <http://dx.doi.org/10.1080/13537120600889894>
15. **Marzocchi, Ottavio. „Free movement of persons.“ Evropský parlament, únor, 2017.**
http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_2.1.3.html
16. **Marktler, Tanja. „The Power of the Copenhagen Criteria.“ CYELP 2 (2006): 343-363.** <http://www.cyelp.com/index.php/cyelp/article/viewFile/23/22>
17. **Levitt, Joshua. „Former Spanish PM Aznar: Israel Needed by European Union, Should be Accepted as Member State.“ The Algemeiner, 7. únor, 2014.**
<http://www.algemeiner.com/2014/02/07/former-spanish-pm-aznar-israel-needed-by-european-union-should-be-accepted-as-member-state/>

18. Lazaroff, Tovah. „Lieberman Pushes Israel to Join EU.“ Jerusalem Post, 31. leden, 2007. <http://www.jpost.com/Israel/Lieberman-pushes-Israel-to-join-EU>
19. Evropský parlament. „Briefing No 23 Legal questions of enlargement.“ 19. květen, 1998. http://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/23a2_en.htm
20. Du Plessix, Caroline. „The European Union and Israel.“ Bulletin Centre de recherche français à Jérusalem, 25. březen, 2012. <https://bcfrj.revues.org/6675>
21. Dror, Yehezkel. „Foundations of an Israeli Grand Strategy toward the European Union.“ Jewish Political Studies Review 16/3,4 (2004). <http://www.jcpa.org/phas/phas-dror-f04.htm>
22. Dorsey, Jessica a Paulussen, Christophe. „Towards a European Position on Armed Drones and Targeted Killing: Surveying EU Counterterrorism Perspectives.“ International Centre for Counter-Terrorism – The Hague, duben, 2015. <https://www.icct.nl/wp-content/uploads/2015/05/ICCT-Dorsey-Paulussen-Executive-Summary-Towards-A-European-Position-On-Armed-Drones-And-Targeted-Killing-April2015.pdf>
23. Del Sarto, Raffaella A. „Plus ça change...? Israel, the EU and the Union for the Mediterranean.“ Mediterranean Politics 16/1 (2011): 117-134. https://www.researchgate.net/publication/254251957_Plus_ca_change_Israel_the_EU_and_the_Union_for_the_Mediterranean
24. Berdichevsky, Norman. „Spain and Israel - A Tale of Many Turns.“ New English Review, únor, 2009. http://www.newenglishreview.org/Norman_Berdichevsky/Spain_and_Israel_-_A_Tale_of_Many_Turns/
25. „Shalom: Israel Considering Applying for EU Membership.“ Haaretz, 20. květen, 2003. <http://www.haaretz.com/news/shalom-israel-considering-applying-for-eu-membership-1.9517>
26. „Israel critics defeated as European Parliament votes in favor of trade agreements.“ World Jewish Congress, 24. říjen, 2012. <http://www.worldjewishcongress.org/en/news/israel-critics-defeated-as-european-parliament-votes-in-favor-of-trade-agreements>
27. „Israel court backs targeted kills.“ BBC, 14. prosinec, 2006. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6178641.stm
28. „EU membership touted for Israel, Palestine, Jordan.“ CBCnews, 11. únor, 2004. <http://www.cbc.ca/news/world/eu-membership-touted-for-israel-palestine-jordan-1.487834>
29. Evropská komise. „Agreement between Israel and the EU on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products.“ 2013. http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/international/2013_qa_israel-eu.pdf
30. Bachur, Diana. „יזומה איטלקית: לצרף את ישראל לאיחוד האירופי [Italská iniciativa: Přivést Izrael do EU.]“ ynet.co.il, 29. květen, 2002. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-1914793,00.html>

Podpis studenta a datum:

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí práce		
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

Úvod.....	3
1. kapitola: Izraelský zájem na vstupu do EU	6
2. kapitola: Zájem EU na izraelském členství	15
3. kapitola:.....	23
a) Právní překážky izraelskému členství v EU	23
b) Politické překážky izraelskému členství v EU	26
Závěr	29
Summary	30
Bibliografie	31

Zkratky

ACAA – An Agreement on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products

AN – Alleanza Nazionale

CAP – Common Agricultural Policy

CS – Council Secretariat

EC – European Community

ECJ – European Court of Justice

EEA – European Economic Area

EEAS – European External Action Service

EFTA – European Free Trade Area

EMP – European Meditarrean Partnership

ENP – European Neighbourhood Policy

FP – Framework Programmes for Research and Technological Development

NGO – Non-Governmental Organization

OOP – Organizace pro osvobození Palestiny

PAF – Politique Arabe de France

PTA – Preferential Treaty Agreement

RI – Radicali Italiani

TRP – Transnational Radical Party

Úvod

Spolupráce mezi Evropskou unií a Izraelem se v posledních dvou desetiletích plodně rozvíjela, naznačujíc tak sdílený zájem na dalším rozvoji společných vztahů. Jak se počátkem nového tisíciletí připravoval vstup velkého množství nových států do EU, rozhořela se i diskuse nad případným členstvím Izraele. V současnosti požívá Izrael nadstandartních vztahů s EU a z obou stran zaznívá volání po vzájemné integraci. V cestě uskutečnění takového spojení by však stály četné právní i politické problémy.

Námětem výzkumné otázky je potenciální členství Izraele v Evropské unii a důvod, který brání naplnění této idey. Zastávanou tezí je, že Izrael by členství za určitých podmínek uvítal, rovněž i překážky právní povahy jsou spíše administrativního charakteru než skutečnou zábranou celé myšlenky. Tím hlavním, co brání realizaci celého projektu, jsou rozdílné politické ideály jednotlivých členských států EU.

Vstřícná prohlášení obou stran vedou pouze k prohlubování vzájemné spolupráce. Evropská unie je významný ekonomický partner, její vnitřní trh je druhý největší na světě. Je nesporným izraelským zájmem se na tomto trhu podílet bez jakýchkoli omezení. Členství také může posílit izraelskou státní legitimitu, která bývá často zpochybňována. V neposlední řadě je členství významným symbolickým aktem, zdůrazňující příslušnost Izraele do Západního civilizačního okruhu. EU je také významným mocenským hráčem, který se chce podílet vyšší měrou na dění ve svém okolí, potažmo na celém Blízkém východě. Izrael by se mohl podílet na regionální politice skrze její instituce a ovlivňovat rozhodování na nejvyšší úrovni.

Některé členské státy EU by v případě, kdyby otázka izraelského členství byla vážně projednávána, zablokovaly tato jednání svým nekompromisním přístupem k rozličným aspektům palestinsko-izraelského konfliktu. Usilovaly by o získání vlivu na budoucí uspořádání v oblasti a odmítly dát Izraeli jasné záruky, ohledně jeho politické nezávislosti. Cílem práce je dokázat, že Izrael má zájem na vstupu do EU a stejně tak i EU má analogický zájem na izraelském členství. Izraelská žádost o členství by narazila na právní překážky, avšak Izrael však vážněji neuvažuje o svém členství v EU, protože má oprávněné obavy z jednání některých jejích členů.

První část práce se v teorii opírá zejména o liberalismus. Izrael je obecně nakloněn evropskému projektu, v jehož rámci by mohl rozvíjet obchod a který by dodal větší legitimitu jeho pozici na světové politické scéně. V souladu s pozicemi liberálního institucionalismu má Izrael na členství v EU nejen zájem ekonomický,

ale také by rád využil instituci k vlastním zájmům, například ke zvýšení bezpečnosti. Tyto zájmy jsou teoreticky podloženy na základě post-positivistické Kritické teorie, která reflektuje mnohvrstevné vnímání identity mezi Izraelci. Ti se identifikují nejen jako národ, či náboženská skupina, ale ztotožňují se i jako součást Západu potažmo Evropy. Spolupráce je pro všechny zúčastněné oboustranně výhodná. Podle neofunkcionalistické teorie vzájemné závislosti mezi Izraelem a EU vzrůstá vzájemná ekonomická, finanční i sociální spolupráce. Nicméně v izraelském jednání je možné sledovat i jasné prvky neorealismu defensivního typu. Izrael opatrně sleduje své dlouhodobé zájmy jakými je kupříkladu bezpečnost. Jeví známky pružné reflexe evropských ambicí hrát v blízkovýchodním regionu větší roli a zdá se, že je připraven na eventuelní ústup vlivu Spojených států. Případným vstupem do EU by potom chtěl usměrnit její vliv ve svůj prospěch a vyvažovat tak nový poměr sil v regionu.

Druhá část pokračuje v liberální interpretaci. Pro EU je izraelské členství také výhodné. Kromě jednostranného ekonomického zájmu, rozšiřuje izraelské členství oblast demokracie, Západu, oblast míru a civilizace obecně. Rozšiřuje se tím EU samotná. A zvyšuje se také tlak na integraci v důsledku zvýšené finanční, ekonomické a sociální interakce.

Třetí část pak přechází k defensivnímu neorealismu. Izraeli by v případě podání žádosti neměl problém s právem EU, protože jeho vágně definované premisy umožňují benevolentní výklad. Plně tak dávají prostor pro uplatnění i postmodernismu. Podle tohoto směru by Izrael byl tak vhodným kandidátem pro EU, jak by bylo z jejího pohledu potřeba.

EU a její státy však nejsou nedělitelnými jednotkami a ke slovu se tak dostávají jednotlivé politické strany v důležitých státech EU. A jelikož do západní Evropy proudí již několik desetiletí muslimští imigranti se svými vlastními svébytnými identitami, vytváří tak poptávku po novém pojetí evropské identity. To zapříčiňuje vytrvalý nárůst Izraeli nepřátelských sentimentů, reflektujících dlouhodobé zájmy a postoje muslimských imigrantů a v důsledku tak přetvářející identitu moderních Evropanů. Mimo to mají některé státy vlastní klasicky realistické, domnělé, či skutečné národní zájmy, které by šly proti ideálům liberalismu, což je ale koneckonců v souladu s liberálním institucionalismem, který tvrdí, že státy se řídí vlastními úmysly a mezinárodní integrace je pouze příležitost, kterou mohou, ale také nemusí využít.

Proto Izrael o vstup do EU nežádá. Protože cítí, že by byl ohrožen jeho národní zájem, tak jej definuje realismus. A to minimálně v tom ohledu, že by byla ohrožena jeho schopnost udržet si teritoriální integritu, či o ní rozhodovat nezávisle. Jeho postoje vysvětluje defensivní neorealismus. Ten sice odporuje

názoru ofenzivních neorealistů, že stát vždycky jedná podle nejhorší možné perspektivy vývoje událostí, ale také tvrdí, že stát vyhodnocuje riziko. V tomto případě Izrael vidí riziko jako absolutně nepřijatelné.

Metodologie je postavena na kontextuální analýze. Jedná se o kvalitativní výzkum. Empirické důkazy se pokouší v širším kontextu identifikovat společné zájmy a obtíže vzájemné spolupráce mezi EU a Izraelem. Obsahová analýza se zaměřuje na prohlášení evropských a izraelských politiků. Přihlíží se také k opakovaným průzkumům mínění izraelské veřejnosti. Do kontextu jsou tato data uvedena za pomoci prací izraelských, evropských i amerických analytiků. Zkoumání, kterému jsou podrobeny základní i jiné právní dokumenty EU, ozřejmuje pozici evropského práva. Práce je završena s pomocí diskurzivní analýzy, která naznačuje očekávané postoje vybraných evropských států ohledně dané problematiky.

Práce je nahlížena z mnoha úhlů. Jako primární zdroje slouží oficiální dokumenty EU a jejích pracovních skupin, oficiální dokumenty vybraných členských států, či OSN. Nejdůležitějším takovým dokumentem je Smlouva o EU. Průzkumy izraelského veřejného mínění byly pořádány jak izraelskými, tak unijními výzkumnými ústavy. Prohlášení izraelských a evropských politiků jsou převzata z tisku.

Otázka izraelského členství byla částečně zvažována v Izraeli, a to zejména s ohledem na nejvhodnější uspořádání strategické hospodářské spolupráce. Problematikou se od přelomu století průběžně zabývali profesori Ejal Inbar a Alfred Tovias z Hebrejské university v Jeruzalémě a profesor Šaron Pardo z Ben Gurionovi univerzity v Negevu v Beerševě. Profesor Tovias je zastáncem izraelského členství a profesori Inbar a Pardo upřednostňují spolupráci bez politické integrace. Ostatní izraelští badatelé se zabývají pouze jednotlivými tématy, které se integrace týkají. Profesor Amnon Rubinstein z interdisciplinárního centra v Herzliji se zabýval legitimitou některých izraelských kontroverzních zákonů. Profesorka Nellie Munin z Zefat Academic College se zabývala ekonomickými aspekty vzájemné spolupráce. Evropské sekundární zdroje se z větší části zabývají analýzou vzájemných vztahů, snaží se vysvětlit konkrétní politiky bez ambicí sahajících až k členství. Některé sekundární zdroje se zabývají problematikou přístupových podmínek obecně. Většina důležitých zdrojů jsou akademické články, další zdroje pochází z izraelského, evropského, i mezinárodního tisku.

Jedním významným mezníkem pro tuto problematiku je uzavření Akčního plánu z roku 2005, který posunul rámec vzájemné spolupráce na novou úroveň. Dalším faktorem, který výrazně proměnil strategickou perspektivu, bylo přijetí

východoevropských států a Kypru do EU a postupná nerealizace tureckého členství.

1. kapitola: Izraelský zájem na vstupu do EU

Průzkum Evropské komise z roku 2004 ukázal jednoznačný zájem valné většiny Izraelců na potenciálním vstupu do EU. 85 % všech Izraelců tento zájem projevilo, navzdory zklamání z postojů unie k Palestinsko-Izraelskému konfliktu, či navzdory vnímanému evropskému antisemitismu.¹ Ve stejném roce se v průzkumu výzkumného institutu Dahaf ve prospěch EU vyjádřilo 70 % respondentů. O pět let později celonárodní průzkum potvrdil dlouhodobou oblibu myšlenky členství v EU mezi občany, když svou podporu pro přístup vyjádřilo 69 % dotazovaných.² Stálou vysokou podporu členství potvrdily i průzkumy z let 2007 a 2009. Izraelská společnost je díky svému odlišnému historickému původu vysoce stratifikovaná. Podpora EU a členství v ní je patrná zejména u voličů sekulárních, zatímco ortodoxní a ultraortodoxní židé po takové integraci příliš netouží. Odpor k EU sdílí také značná část arabské populace a část židovské krajní pravice. Podpora EU je naopak patrná u valné většiny středových voličů, ať už stran pravicových, či levicových, a je také více než běžná u voličů krajní levice. Důležitým faktem také je, že vyloženě protievropsky naladěných voličů je méně než 20 %.³ Většina Izraelců je také přesvědčena, že EU je izraelskému členství otevřena, a dokonce by Izrael mohl vstoupit do EU v dohledné době bez závažnějších problémů. Tento názor Izraelci zastávají i přesto, že jsou přesvědčeni, že EU má významný problém s antisemitismem a jsou v ní hluboce zakořeněny anti-izraelské názory a nálady. Tento názor může vycházet i z přesvědčení, že EU není pro Izrael politicky natolik důležitá.⁴

¹ Richard Carter, „Vast Majority of Israelis Want to Join 'Antisemitic' EU,“ EUobserver, 10. březen, 2004. <https://euobserver.com/enlargement/14751>

² Sharon Pardo, „Understanding Israeli–EU Relations: A Matter of Perceptions and Images,“ Israel Journal of Foreign Affairs IV: 1 (2010): 65. <http://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/Understanding%20Israeli%20EU%20Relations%20Published%20Pardo.pdf>

³ Konrad Adenauer Stiftung a Sharon Pardo, „Measuring the Attitudes of Israelis towards the European Union and its Member States,“ Jerusalem, 2007/2009, 19-23. http://www.kas.de/wf/doc/kas_16236-1522-2-30.pdf?090622122246

⁴Pardo, „Understanding Israeli–EU Relations“, 65-66.

Podporu této myšlenky vyjádřilo i mnoho izraelských politiků. Bývalý izraelský premiér Šimon Peres, představitel *Strany práce* (HaAvoda), který vedl mírové rozhovory s Palestinci v 90. letech, představil členství v EU jako eventualitu následující mírovému ujednání s Araby.⁵ Bližší svazky s EU by mohly být klíčové pro ubezpečení izraelské veřejnosti, že je mírové urovnání s Palestinci možné a má upřímnou zahraniční podporu.⁶ Členství v EU by poskytlo Izraeli dostatečný pocit bezpečí, aby mohl nabídnout Palestincům štedřejší mírové podmínky. Také by zabezpečilo izraelskou demokracii do budoucna. Je možné, že by členství v EU ukotvilo sekulární systém v celém Izraeli⁷ a vyřešilo tak některé chronické problémy izraelského školství a ostatní legislativy. Podle některých odborníků, by členství v EU poskytlo izraelské společnosti novou vizi Izraele a židovstva. Byl by to návrat do Evropy, který by měl pozitivní dopad na kulturu a měl by potenciál kompletně změnit způsob, jakým Izraelci definují na svoji identitu.⁸

Podpora členství přichází i od pravice. Současný premiér a tehdejší ministr financí Benjamin Netanjahu se v rozhovoru pro armádní rozhlas z roku 2002 vyjádřil pozitivně ohledně případného izraelského vstupu do EU⁹ a vyzval čelní italské představitele k podpoře této myšlenky.¹⁰ V roce 2009 náměstek izraelského premiéra a ministr zahraničních věcí Avigdor Lieberman obhajoval izraelské členství v EU i v NATO. Jeho názory nesl i předvolební program jeho strany *Izrael, náš domov* (Jisrael Bejtejnu), který se odvolával na ekonomický přínos a posílení Izraelského vlivu.¹¹

Pod petici za připojení Izraele do EU se v roce 2002 podepsali významní poslanci napříč politickým spektrem. Podpis Michaela Ejtana z pravicového Likudu se tak ocitl ve společnosti Colette Avital ze Strany práce, či Romana Bronfmana z levicové Demokratické volby (Bechira demokratit). Svou podporu

⁵ „EU membership touted for Israel, Palestine, Jordan,“ CBCnews, 11. únor, 2004. <http://www.cbc.ca/news/world/eu-membership-touted-for-israel-palestine-jordan-1.487834>

⁶ R. D. Asmus a B. P. Jackson, „Does Israel Belong In the EU and NATO?“ Policy Review, 129 (2005). <http://www.hoover.org/research/does-israel-belong-eu-and-nato>

⁷ Alfred Tovias, „Mapping Israel’s Policy Options Regarding Its Future Institutionalised Relations With The European Union,“ Pracovní list Centre For European Policy Studies Middle East & Euro-Med Project, leden, 2003, 9. <https://www.ceps.eu/system/files/book/1005.pdf>

⁸ Ibid., 9.

⁹ Citováno podle: Pardo, „Understanding Israeli–EU Relations“, 66.

¹⁰ Herb Keinon, „Analysis: Israel joining the EU? Words, words, words,“ Jerusalem Post, 4. únor, 2010. <http://www.jpost.com/Israel/Analysis-Israel-joining-the-EU-Words-words-words>

¹¹ Pardo, „Understanding Israeli–EU Relations“, 66.

petici veřejně vyjádřilo i mnoho osobností izraelského veřejného života včetně spisovatele Meira Uziela, dramatika Jehošuy Sobola i krajně levicových spisovatele Samiho Michaela a novináře Akivy Eldara.¹² Za myšlenku izraelského členství se pak postavil i světově proslulý izraelský spisovatel a laureát Nobelovy ceny za literaturu Amos Oz nebo laureát Nobelovy ceny za mír Elie Wiesel.¹³

Horlivou zastánkyní bližších vztahů s EU i je i izraelská pravicová politička a bývalá ministryně zahraničních věcí Cipi Livni, jejíž politickou agendou se stalo využívání *Evropské susedské politiky* (ENP). Ta jako ministryně zahraničí v prosinci 2008 prohlásila, že Izrael s EU sdílí společné hodnoty a celkový pohled na svět.¹⁴ Stejně tak tehdejší ministr zahraničí Silvan Šalom, prominentní politik strany Likud, se vedle podobných ekonomických znaků Izraele odvolával i na sdílené demokratické hodnoty, když vyslovil možnost, že by tehdejší pravicová vláda mohla požádat o členství v EU.¹⁵

Sionismus, samotný ideologický základ Izraele, je nakonec původem evropský myšlenkový proud, forma evropského nacionalismu. Židovské myšlenkové proudy se utvářely v osvětské Evropě bok po boku s dnešními hodnotami současné Evropy. Židé evropského původu dodnes tvoří zhruba polovinu populace a jsou vůdčími osobnostmi kulturního i politického života. Navíc až 40 % všech Izraelců je způsobilých pro získání pasu nějaké unijní země.¹⁶ Pád Sovětského svazu, který otevřel hranice a otevřel stavidla několika set tisícové migraci sovětských Židů do Izraele, upevnil evropský charakter země.¹⁷ Kulturní a hodnotová blízkost se potom promítá do obchodních vztahů s evropskými partnery, kdy mnoho nadnárodních izraelských společností má své pobočky právě v Evropě.¹⁸ Ve skutečnosti je Evropa ve vztahu k Izraeli vnímána jako jeho zázemí, za což je částečně odpovědná i regionální izolace v které se

¹² Diana Bachur, „יזומה איטלקית: לצרף את ישראל לאיחוד האירופי“ [Italská iniciativa: Přivést Izrael do EU,]“ [ynet.co.il](http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-1914793,00.html), 29. květen, 2002. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-1914793,00.html>

¹³ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 10.

¹⁴ Citováno podle: Raffaella A. Del Sarto, „Plus ça change...? Israel, the EU and the Union for the Mediterranean,“ *Mediterranean Politics* 16/1 (2011): 121. https://www.researchgate.net/publication/254251957_Plus_ca_change_Israel_the_EU_and_the_Union_for_the_Mediterranean

¹⁵ „Shalom: Israel Considering Applying for EU Membership,“ *Haaretz*, 20. květen, 2003.

¹⁶ Stiftung a Sharon Pardo, „Measuring the Attitudes,“ 2.

¹⁷ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 7.

¹⁸ Caroline Du Plessix, „The European Union and Israel,“ *Bulletin Centre de recherche français à Jérusalem*, 25. březen, 2012, 14. <https://bcrfj.revues.org/6675>

Izrael nachází.¹⁹ Pocit vzájemného ohrožení taky utužuje společná hrozba islámského terorismu, která po 11. září dopadla i na Evropu a v souvislosti s uprchlickou krizí a rozmachem Islámského státu je stále aktuálnější.

Z pohledu geografické imaginace hraje určitou roli i přistoupení Kypru k EU v roce 2004. Jak ostatně zmínil současný ministr obrany Avigdor Lieberman, EU je pouhou půl hodinu cesty od Izraele.²⁰ Kypr navíc geograficky leží v Asii a je součástí východního středomoří, neřkuli přímo levantského regionu.

Podle všeobecného předpokladu by se za izraelské členství v EU postavily všechny židovské strany levicové, které jsou vesměs sekulární a jejich vize mírového uspořádání by mohla získat na důvěryhodnosti. Náboženské strany Šas a Sjednocený judaismus Tóry, reprezentující hluboce věřící židy, by se pravděpodobně postavily proti²¹ z důvodů vnímaného evropského antisemitismu a antireligionismu, kteréžto dva termíny v rétorice těchto stran často splývají v jeden. Poslanec za stranu Šas Jigal Guetta například uvedl, že „Evropa je infikována virem antisemitismu“, či „kdo by si pomyslel, že v dnešním osvíceném světě se najdou lidé, kteří budou pronásledovat a nenávidět židy kvůli jejich víře.“²² Podobné rozdělení by se patrně vytvořilo i mezi arabskou populací. Islamisté by členství oponovali a sekularisté a taktéž arabští křesťané by se přiklonili k členství. Pravicová strana ruských imigrantů Jisrael Bejtejnu by se přiklonila k členství, jak deklaruje její program, a to z kulturních důvodů. Ruští imigranti se cítí býti Evropany, a přestože jejich názory na zahraniční politiku jsou pravicové, důležitější je pro ně celkový charakter země.²³ Strana náboženských sionistů, jejíž elektorát sestává hlavně z osadníků, by se patrně vyslovila proti. Strana se soustředí hlavně na osidlování Judska a Samařska, území známějších pod názvem Západní břeh. Poslanec Becalel Smotrič, zastupující tuto stranu, v tomto ohledu na adresu EU prohlásil, že je to „osidlovací divize Palestinců.“²⁴ Strany Ješ atid a HaTnua, reprezentující ekonomické zájmy střední třídy a prozápadní umírněné křídlo pravice i levice, by se přidaly na stranu členství nejen

¹⁹ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 1.

²⁰ Tovah Lazaroff, „Lieberman Pushes Israel to Join EU,“ Jerusalem Post, 31. leden, 2007. <http://www.jpost.com/Israel/Lieberman-pushes-Israel-to-join-EU>

²¹ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 11.

²² Jišaj Kohen, „יגאל גואטה נגד אירופה: נותנת יד לאנטישמיות,“ Kikar.co.il, 26. leden, 2016. <http://www.kikar.co.il/191436.html>

²³ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 11.

²⁴ „האיחוד האירופי הוא החטיבה להתיישבות של הפלסטינים,“ [EU je divize palestinských osad,] <http://www.tcity.co.il/האיחוד-האירופי-הוא-החטיבה-להתיישבות-ש/> tcity.co.il, listopad, 2015.

z ekonomických důvodů, o čemž svědčí i výše zmiňované výroky předsedkyně HaTnua Cipi Livni. Likud by byl také rozdělen na dvě skupiny, z nichž jedna by členství v EU vnímala jako strategickou příležitost a druhá se ho spíše obávala a podmiňovala ho dalšími požadavky, či zárukami. Jakožto na nejsilnější straně by nakonec záleželo právě na voličích a poslancích Likudu.²⁵

Přestože se ještě Izrael jasně nerozhodl, ohledně svého budoucího vztahu k Evropské unii, začal se podílet na mnohých evropských projektech a vzájemná spolupráce s unií se neustále prohlubuje. V roce 1975 izraelský vstup do společné ekonomické zóny s Evropským společenstvím (EC) významně posílil vzájemný obchod. V roce 2000 vstoupila v platnost Asociační dohoda mezi EU a Izraelem.ⁱ Ta klade důraz na posílení volného obchodu s výrobním zbožím, principů volné hospodářské soutěže, svobody podnikání a na volný pohyb kapitálu.²⁶

V roce 2000 bylo také založeno společné fórum (EU-Israel forum). Od roku 1996 se Izrael účastní *Evropských programů pro vědu a rozvoj* (FP) a v těchto programech představuje pro EU třetího největšího partnera (po Švýcarsku a Norsku).²⁷ Mezi lety 2007-2013 do těchto programů Izrael přispěl částkou 530 milionů euro.²⁸ Jen v roce 2010 dosáhly projekty na kterých se Izrael podílel hodnoty 4,3 miliard euro.²⁹ Od roku 2003/2004, kdy EU zahájila ENP, se Izrael zapojil do Evropského kosmického programu Galileo v roce 2004, v roce 2008 Izrael přistoupil do akademických programů Tempus a Erasmus Mundus a bylo dosaženo předběžných dohod v oblastech rybářství, zemědělství, či aviatiky.³⁰ Jednou ročně se také schází tzv. Rada přidružení (Association Council), která má za cíl upevnit vzájemné politické vztahy.³¹ EU s Izraelem už politicky částečně spolupracuje na bezpečnostní úrovni, která má pro Izrael obzvlášť velký význam, když koordinují své aktivity například ve vztahu k iránské jaderné hrozbě.³²

²⁵ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 11.

²⁶ Sharon Pardo, „Integration without Membership: Israel and the European Union,“ *Contemporary European Studies* 1 (2009): 40. http://www.ces.upol.cz/wp-content/uploads/2014/12/CES_1_2009_37to57.pdf

²⁷ *Ibid.*, 41.

²⁸ Bruno O. Martins, „Interpreting EU–Israel Relations: a contextual analysis of the EU’s Special Privileged Partnership proposal,“ *Cambridge Review of International Affairs* 29/1 (2016): 152. <http://dx.doi.org/10.1080/09557571.2015.1117921>

²⁹ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 19.

³⁰ Del Sarto, „Plus ça change...?“ 121.

³¹ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 18.

³² *Ibid.*, 1.

Strategické partnerství na poli bezpečnosti roste i kvůli narůstajícímu terorismu, který Evropa začíná pociťovat se zvýšenou intenzitou. Izrael koordinuje s EU protiteroristické aktivity, boj proti nadnárodním teroristickým skupinám, praní špinavých peněz a boj proti drogám, které teroristé používají k financování svých aktivit, a sdílí důležité bezpečnostní informace. Izrael je také od roku 2008 zván na setkání pracovních skupin zabývajících se válkou proti terorismu, bezpečností a obranou a obchodem se zbraněmi. Společným nepřítelem je organizovaný zločin i terorismus. EU, stejně jako Izrael, pociťuje stejné ohrožení ze strany Íránu i Hamásu. To staví oba aktéry do jedné strategické aliance. Oba mají shodný zájem na zajištění stability v regionu.³³

Akční plán z roku 2005 dokonce překonal Asociační dohodu z roku 1995ⁱⁱ a posunul vzájemné vztahy na vyšší úroveň.³⁴ Plán byl později prodloužen až do roku 2009³⁵ a zůstává v platnosti až do dnešních dnů.³⁶ V roce 2007 Izrael ustavil ve spolupráci se Sekretariátem Rady (CS – Council Secretariat) a Evropskou komisí tzv. *Reflexní skupinu*, která zkoumá další oblasti potenciálního rozvoje spolupráce mezi Izraelem a EU.³⁷ Tato skupina dospěla k závěru, že zlepšení vzájemných vztahů je možné dosáhnout na třech úrovních a to na úrovni: 1) diplomatické spolupráce, 2) izraelské účasti v unijních programech, agenturách a pracovních skupinách a 3) izraelském užším začlenění do jednotného evropského trhu. Tento upgrade byl v roce 2008 potvrzen tzv. Lucemburským prohlášením (Luxembourg statement).³⁸ V současnosti mezi Izraelem a EU funguje 10 komisí zabývajících se obchodní, kulturní, bezpečnostní i politickou spoluprací.³⁹

Už tehdy se v Izraeli ozývaly hlasy, které doufaly v posílení izraelského vlivu v EU na záležitosti týkající se Blízkého východu, konkrétně Hamásu a Íránu, a doufaly v zužitkování evropského vlivu při vyjednávání s Palestinci.⁴⁰ Vliv EU na palestínsko-izraelský konflikt je nemalý a nabývá různých podob.

³³ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 24-26.

³⁴ Jana Novotná, „Why is Israel still not a member of NATO?“ Diplomová práce, Univerzita Karlova, 2014, 22. Dostupné z <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/125830/?lang=cs>

³⁵ Pardo, „Integration without Membership,“ 42.

³⁶ Evropská služba pro vnější činnost, „Israel and the EU,“ 12. květen, 2016. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/1337/Israel%20and%20the%20EU

³⁷ Pardo, „Integration without Membership,“ 38.

³⁸ Ibid., 44.

³⁹ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 20.

⁴⁰ „Israel's EU Upgrade,“ Jerusalem Post, 18. červen, 2008. <http://www.jpost.com/Opinion/Editorials/Israels-EU-upgrade>

Roku 2005 se Izrael a Palestinská autonomní správa dohodli na pozvání EU vojenské monitorovací mise na hraniční přechod Rafáh mezi pásmem Gazy a Egyptem. Tato mise bohužel pozbyla významu s převratem hnutí Hamás, které se jakékoli koordinaci aktivit s EU brání.⁴¹ Ještě předtím v 90. letech byla EU největším zahraničním finančním přispěvovatelem Palestinské autonomní správy a soustředila se na výstavbu infrastruktury a budování institucí (institution-building). Tyto její aktivity však přišly na zmar s propuknutím palestinské intifády, která veškerou infrastrukturu zničila. EU však stále pokračuje v přísunu humanitární pomoci do Gazy, cvičí palestinskou policii a členy legislativních orgánů samosprávy⁴² a jednotky členských států EU tvoří asi třetinu všech jednotek OSN při misi UNIFIL v Libanonu.⁴³ EU už také v minulosti do určité míry podmiňovala ekonomické vztahy s Izraelem politickými požadavky spojenými s Palestinsko-izraelským konfliktem. To sice z velké části skončilo s uzavřením dohod z Oslo, avšak EU zvažovala i podmínění ENP politickými ústupky.⁴⁴ Je tedy zřejmé, že EU disponuje značným vlivem a je jen v izraelském zájmu získat nad tímto vlivem větší kontrolu za 1) aby Izrael chránil sám sebe, před nátlakem EU a za 2) aby Izrael mohl skrze EU vykonávat svůj vliv na Palestince, a to bez ohledu na to, zdali se podaří uzavřít mírová dohoda, či ne. V obou případech se totiž dá očekávat neutěšená bezpečnostní situace.

Dr. Nellie Munin z Zefat Academic College v Izraeli se domnívá, že existuje velký prostor pro rozvoj spolupráce mezi Izraelem a EU v oblasti liberalizace pohybu služeb. Dosavadní dohody (Asociační dohoda z roku 2000 a Akční plán z roku 2005) se zabývaly ponejvíce volným pohybem zboží a sektor služeb řešily pouze na teoretické úrovni.⁴⁵ Přitom sektor služeb tvoří 70 % HDP jak Izraele, tak EU.⁴⁶ EU představuje trh více jak půl miliardy lidí, do kterého měl prozatím Izrael volný přístup pouze v rámci bilaterálních programů zmíněných výše a vztahujících se zejména na vědce, či akademické pracovníky. Pro Izrael je

⁴¹ Pardo, „Integration without Membership,“ 43.

⁴² Del Sarto, „Plus ça change...?“ 123.

⁴³ OSN, „UN Mission's Contributions by Country,“ březen, 2017, 20-22. http://www.un.org/en/peacekeeping/contributors/2017/mar17_5.pdf

⁴⁴ Del Sarto, „Plus ça change...?“ 125.

⁴⁵ Nellie Munin, „A Free Trade Area in Services between Israel and the EU: Time to Move up a Gear?“ *Mediterranean Politics*, 15/1 (2010): 81. <http://dx.doi.org/10.1080/13629391003644744>

⁴⁶ *Ibid.*, 83.

liberalizace tohoto sektoru obzvlášť důležitá, protože má oproti EU komparativní výhodu v know-how oborech.⁴⁷

V případě izraelského členství by se na Izrael vztahovala Společná zemědělská politika (CAP) v rámci níž, by Izrael mohl začít čerpat evropské dotace. Izrael by se mohl účastnit všech evropských programů týkajících se vzdělání, kultury, životního prostředí veřejného zdraví, či statistik bez omezení, či vyjednávání. Izrael by mohl vstoupit do všech evropských agentur, (zabývajících se například potravinovou bezpečností, standardizací kvality zboží). Členství v EU by Izrael uchránilo nepříjemné eventuality v podobě protidumpingových povinností, které by na něj mohly být EU uvaleny. Vstup do EU by také zvýšil rating izraelské ekonomiky, což by umožnilo snížení úrokových sazeb na státní i privátní dluhopisy. Stejný efekt by měl i potenciální vstup Izraele do eurozóny.⁴⁸

Vzájemný obchod dosáhl roku 2008 objemu 25,3 miliard eur, což představovalo 34 % izraelského dovozu a 33 % izraelského vývozu.⁴⁹ Roku 2011 dosáhl objemu 30 miliard eur. EU ve stejné době byla největším dovozcem do Izraele a zároveň druhým největším cílem izraelského vývozu (po USA).⁵⁰

Izraelský vztah k EU není nepodobný vztahu mezi EU a státy Evropského sdružení volného obchodu (EFTA). Značná část izraelského obchodu se odehrává na půdě EU, čehož si je Izrael dobře vědom. Státy EFTA vstoupily roku 1994 do Evropského hospodářského prostoru (EEA), protože plně uvědomovaly politické důsledky pokračující integrace Evropského společenství (EC) a nechtěly zůstat stranou jednotného trhu. Jejich motivace pro vstup do EEA byly čistě ekonomického charakteru,⁵¹ avšak 6 z 10 států, které kdy byly v EFTA členy posléze vstoupilo do EU. Stejně tak motivace izraelského sblížení s EU jsou zjevně ekonomického charakteru. To může časem vyústit až v izraelské členství. Členové EFTA souhlasili s dobrovolným uzpůsobením svých norem a zákonů a přijali do svých domácích legislativ dvě třetiny evropského *Acquis Communautaire*.⁵² Izrael sice není členem EEA, ale je na evropském trhu

⁴⁷ Munin, „A Free Trade Area in Services,“ 83.

⁴⁸ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 10.

⁴⁹ Pardo, „Integration without Membership,“ 39.

⁵⁰ Novotná, „Why Israel not NATO?“ 22.

⁵¹ Eyal Inbar, „Improving Israel-EU relations: The european economic area as a possible model,“ *Israel Affairs*, 5/1 (1998): 113. <http://dx.doi.org/10.1080/13537129808719500>

⁵² *Ibid.*, 110.

relativně velmi dobře integrován.⁵³ Stejně jako ostatní evropské země má i Izrael vyspělou ekonomiku, zakládající se na vývoji vyspělých technologií a služeb.⁵⁴ Pokračující asimilace izraelského hospodářství ve vztahu k trhu EU se stále častěji promítá do norem izraelského zákonodárství, čímž se Izrael neúmyslně ke svému potenciálnímu členství k EU přibližuje. Účelnost těchto kroků pro izraelskou stranu opět vyplývá z ekonomických kalkulací, kdy pro evropské i jiné firmy může být výhodné přesídlit do Izraele.⁵⁵

Výjimečný vztah, který panuje mezi EU a Izraelem, kterému podle některých odborníků nemůže konkurovat vztah EU s žádnou jinou zemí, je ovšem do značné míry omezen pouze na obchod, vědu, výměnu technologií⁵⁶ a vzdělání. Spolupráce na politické úrovni do značné míry pokulhává. Zapojením bezpečnostních a ekonomických prvků a sladěním politických pozic přistoupením do EU, by se Izrael stal součástí stabilního euroatlantického bloku, který by mu zajistil bezpečnost po všech strategických stránkách v případě rapidně se zhoršující situace v regionu.⁵⁷

Strategický význam izraelského členství v EU obhajoval i ministr obrany Avigdor Lieberman, který v něm mimo jiné spatřuje možnost získání vlivu v EU.⁵⁸ EU je významný aktér, jehož politika do značné míry formuje dění v regionu.⁵⁹ Izrael by se stal členem všech rozhodovacích institucí EU.⁶⁰ Ministr také zmínil výhody vzájemné užší spolupráce na poli bezpečnosti v kontextu Blízkého východu, kde Izrael nachází nejbližší přirozené spojence právě až u evropských břehů. Další pojitko spatřuje ve společné hrozbě terorismu a radikálního fundamentalismu. Toto stanovisko podpořil i právní expert prof. Amnon Rubinstein z Interdisciplinárního centra v Herzliji, když jako příklad bezpečnostního rizika pro Izrael označil Írán. Dodatkem zmínil i přínos členství z hlediska legitimacy izraelské státnosti, která bývá často zpochybňována.⁶¹

⁵³ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 16.

⁵⁴ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 7.

⁵⁵ Del Sarto, „Plus ça change...?“ 121.

⁵⁶ Asmus a Jackson, „Does Israel Belong In the EU and NATO?“

⁵⁷ Ibidem.

⁵⁸ Pardo, „Understanding Israeli–EU Relations“, 66.

⁵⁹ Asmus a Jackson, „Does Israel Belong In the EU and NATO?“

⁶⁰ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 10.

⁶¹ Lazaroff, „Lieberman Pushes Israel.“

Členství v EU by do značné míry ukončilo izraelskou politickou a diplomatickou izolaci a posílilo jeho pozici proti jeho nepřátelům na Blízkém východě.⁶²

2. kapitola: Zájem EU na izraelském členství

Izraelské členství v EU si našlo svoje zastánce i na opačném břehu Středozemního moře. Iniciativa drobné strany Italských radikálů (RI) skrze svojí mezinárodní pobočku Mezinárodní radikální stranu (TRP), si v roce 2001, kdy měl Evropský parlament 626 členů, získala podporu 40 jeho poslanců. Kromě členů TRP v čele s jejím ředitelem Marcem Panellou, podepsali petici například liberální a socialističtí politici z Belgie, či Francie, jako bývalý evropský komisař pro vnější vztahy a obchod Willy De Clercq nebo významný lidskoprávní aktivista François Zimeray.⁶³ O výše zmíněném návrhu Šimona Perese, aby Jordánsku, Palestině a Izraeli bylo nabídnuto členství v případě uzavření mírové smlouvy, se pozitivně vyslovil tehdejší Vysoký představitel Evropské unie pro společnou zahraniční a bezpečnostní politiku Javier Solana i německý ministr zahraničních věcí Joschka Fischer.⁶⁴

Tak jako v Izraeli, i v Evropě podpora pro izraelské členství jde napříč politickým spektrem. Roku 2010 ji vyjádřil například italský premiér Silvio Berlusconi, když přicestoval se svým kabinetem do Izraele na společné zasedání vlád. V doprovodném komentáři zdůraznil společné křesťansko-židovské základy evropské civilizace. Křesťanskodemokratická poslankyně za Litvu Laima Andrikiene o dva roky později vyjádřila stejnou afinitu, když při hlasování o jedné z dohod prohlubující izraelsko-evropskou integraci zdůraznila zájem EU na sblížení izraelské legislativy s normami unie.⁶⁵ Ve stejném roce se Izraelce snažil povzbudit k podání oficiální přihlášky i bývalý ministr zahraničních věcí Bulharska Solomon Passy.⁶⁶ V roce 2014 bývalý premiér Španělska José María Aznar doporučil ve své řeči adresované dolní sněmovně britského parlamentu

⁶² Asmus a Jackson, „Does Israel Belong In the EU and NATO?“

⁶³ Tovas, „Mapping Israel’s Policy,“ 10.

⁶⁴ „EU membership touted for Israel, Palestine, Jordan.“

⁶⁵ „Israel critics defeated as European Parliament votes in favor of trade agreements,“ World Jewish Congress, 24. říjen, 2012. <http://www.worldjewishcongress.org/en/news/israel-critics-defeated-as-european-parliament-votes-in-favor-of-trade-agreements>

⁶⁶ Raphael Ahren, „Israel in the EU and NATO? It’s not so crazy, says former Bulgarian FM,“ The Times of Israel, 8. červenec, 2012. <http://www.timesofisrael.com/israel-should-more-aggressively-look-for-nato-eu-memberships-says-former-bulgarian-fm/>

přijmout Izrael bez jakýchkoli předběžných požadavků. Vyzdvihl význam bezpečnostní spolupráce i obchodu s ním a obecněji jeho strategický význam pro Západ jako takový.⁶⁷ Konečně se dostalo izraelskému členství podpory i z krajní pravice. Gianfranco Fini, vůdce post-fašistické strany Národní aliance (AN), obhajoval Izrael mnohými svými kontroverzními výroky a jeho strana, která existovala až do roku 2009, měla podporu izraelského členství ve svém volebním programu.⁶⁸ Obecně svojí podporou Izraele je známý i bývalý francouzský prezident Nicolas Sarkozy.

V roce 2004 se k EU připojilo mnoho nových států. Kypr, státy střední Evropy i pobaltské státy, které se k EU připojily, mají s Izraelem blízké kulturně-historické vazby a zmírnily tak přístup dosavadních členů.⁶⁹ Zejména státy bývalého Východního bloku, které byly nejvíce zasaženy nacizmem se společně s Německem staví v politických záležitostech tradičně na stranu Izraele.⁷⁰ Česká Republika například hájila Izrael při operaci Lité Olovo, za což si její ministr zahraničních věcí vysloužil přezdívku „sionistický kníže“, a jako jediný stát EU hlasovala proti palestinskému povýšení statusu u OSN na pozorovatelský stát.⁷¹ Vlády České Republiky, Maďarska a Německa pak odmítly rozhodnutí Evropského parlamentu o označování zboží z okupovaných území.

Přestože z rétoriky EU by se občas mohlo zdát, že její vztah s Izraelem je napjatý, při hlubší analýze se jeví patrná propast mezi slovy a činy. Je pravdou, že v dřívějších dobách, než došlo k mírovému procesu z Oslo, EC odmítala zlepšit své ekonomické vztahy s Izraelem kvůli izraelské podpoře osadníků. Nynější EU dokonce zvažovala použít Evropské středomořské partnerství (EMP) k politickému nátlaku na Izrael. Tato politika byla ovšem odmítnuta a přednost byla dána vzájemným ekonomickým zájmům.⁷² Podmiňování ekonomických vztahů s Izraelem poddáním se politickému vlivu EU prosazovala v roce 2008 kromě Irska, Malty a Kypru i v rámci EU poměrně významná Velká Británie. I tato iniciativa byla však smetena ze stolu a Izraeli byly stanoveny pouze vágně

⁶⁷ Joshua Levitt, „Former Spanish PM Aznar: Israel Needed by European Union, Should be Accepted as Member State,“ *The Algemeiner*, 7. únor, 2014. <http://www.algemeiner.com/2014/02/07/former-spanish-pm-aznar-israel-needed-by-european-union-should-be-accepted-as-member-state/>

⁶⁸ Christina S. Liang, „Europe for the Europeans: The Foreign and Security Policy of the Populist Radical Right,“ *Aldershot: Ashgate publishing*, 2007, 203.

⁶⁹ Novotná, „Why Israel not NATO?“ 22.

⁷⁰ Du Plessix, „The European Union and Israel,“ 12.

⁷¹ Jonathan Schanzer a Benjamin Weinthal, „How Israel Lost Europe,“ *Foreign Policy*, 30. listopad, 2012. <http://foreignpolicy.com/2012/11/30/how-israel-lost-europe/>

⁷² Del Sarto, „Plus ça change...?“ 125.

definované podmínky pro další rozvoj ekonomické spolupráce. Mezi těmito podmínkami bylo prosazování dvou-státního řešení, nicméně nebyly požadovány žádné hmatatelné výsledky. Mezi dalšími podmínkami pak bylo uvolnění blokády pásma Gazy, zmrazení výstavby osad a zastavení kontroverzní politiky vysídlování rodin teroristů a demolice jejich domů na okupovaných územích.⁷³ K obnovení vzájemné spolupráce došlo až v roce 2012 podepsáním Dohody o kontrole a přijímání průmyslového zboží (ACAA), která uvolňuje pravidla pro obchodování s farmaceutickými výrobky a léčivy.⁷⁴ Izraelská námořní blokáda pokračuje, osady jsou stále stavěny a všechny kontroverzní politiky zůstaly plně v kompetenci izraelské vlády a v provozu. ACAA byla pouze zdržována legislativními kroky některých levicových poslanců Evropského parlamentu, a to po dobu mnoha měsíců. Smlouva však byla přesvědčivou většinou schválena.⁷⁵ Rok na to byla schválena další vzájemná dohoda o Otevřeném nebi (open sky), umožňující evropským aerolinkám přistávat v Izraeli po vzletnutí z kteréhokoli místa v EU. Dohoda bude postupně vcházet v platnost až do roku 2018, kdy budou všechny kvóty na přímé lety ze zemí EU plně odstraněny.⁷⁶ⁱⁱⁱ

Z pohledu do médií vyvstává dojem, že EU-izraelským vztahům dominuje palestinsko-izraelský konflikt. Avšak rozdílná pozice EU v politických otázkách se už tak silně neprojevuje v hlavní sféře vzájemných vztahů – ekonomické spolupráci. Jak už bylo zmíněno, dříve bývaly vztahy v této oblasti podmíněny politickou agendou. To se začalo měnit s postupným izraelským ekonomickým růstem. S ním rostl i ekonomický význam Izraele pro evropský trh. Roku 1990 importoval Izrael ze zemí EU zboží v hodnotě 7,5 miliardy amerických dolarů (USD). Tím se stal po Turecku druhým největším odbytistěm evropského zboží v regionu, mnohonásobně převyšuje všechny ostatní arabské sousedy i přes jejich zjevnou demografickou i geografickou převahu. Ještě důležitějším znakem však z hlediska EU je pravidelný roční deficit ve vzájemném obchodu, který ve stejné době dosahoval velikosti 3 miliard USD.⁷⁷ Podle evropských statistik tento deficit

⁷³ Del Sarto, „Plus ça change...?“ 126.

⁷⁴ Evropská komise, „Agreement between Israel and the EU on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products,“ 2013. http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/international/2013_qa_israel-eu.pdf

⁷⁵ „Israel critics defeated.“

⁷⁶ Herb Keinon, „Israel-EU formally sign 'Open Skies' agreement,“ Jerusalem Post, 10. červen, 2013. <http://www.jpost.com/Diplomacy-and-Politics/Israel-EU-formally-sign-Open-Skies-agreement-316038>

⁷⁷ Rory Miller, „Troubled Neighbours: The EU and Israel,“ Israel Affairs 12/4 (2006): 656. <http://dx.doi.org/10.1080/13537120600889894>

do roku 2016 narostl na téměř 8 miliard eur.⁷⁸ I s tímto deficitem si Izrael stále zachovává vyvinutou infrastrukturu, přívětivé podnikatelské prostředí a jeho ekonomika nese znaky charakteristické pro ostatní vyspělé evropské státy. Geografická a kulturní blízkost pak jen dotvářejí prostředí, v kterém ekonomické vazby vzkvétají.⁷⁹ Dalším faktorem, který přispívá k vysoké atraktivitě Izraele jakožto obchodního partnera je zaměření izraelské ekonomiky. Ta se soustředí hlavně na obory s vysokou přidanou hodnotou jako hi-tech, či jiné vědecké obory. Roku 2005 se hi-tech obory podílely na tvorbě 15 % izraelského HDP. 5 % HDP (nejvíce na světě) Izrael navracel zpátky do sektoru v podobě investic.⁸⁰ Izraelský program na podporu výzkumu a vývoje a vychovávání mladých talentů v oborech se stal vzorem pro ostatní evropské státy. Ty potom toužily po spolupráci s izraelskými vědeckými institucemi a opakovaně dávali přednost těmto zájmům před politickou agendou.⁸¹ Ku příkladu při hlasování o již zmíněné ACAA obchodní dohodě s Izraelem v Evropském parlamentu v roce 2012 obhajoval schválení této dohody ředitel Transatlantického institutu v Bruselu Daniel Schwammenthal na základě vůdčí pozice izraelských farmaceutických firem ve výzkumu nových léčebných metod.⁸² Ekonomický faktor se promítl i do evropské strategie, když státy EU v 90. letech jako součást postupu pro dosažení mírového řešení označily i rozvíjení obchodních vztahů s Izraelem.⁸³ I po naprostém krachu všech jednání se však rozvoj těchto vztahů nezastavil.

Od podmiňování ekonomických vztahů politickými ústupky se EU odklonila i svojí ENP z let 2003-2004. Proklamovaným cílem ENP bylo zvýšit vliv EU v hraničních regionech. Tohoto cíle má být dosaženo rostoucí ekonomickou integrací, která postupně otevře dveře i politickému vlivu.⁸⁴ Tato iniciativa vytvořila bilaterální rámec pro vytváření vztahů mezi EU a jejími sousedy na základě jednotných kritérií, čímž do značné míry znemožnila měření dvojím metrem na základě politických preferencí. Nicméně také podtrhuje rozpolcenost EU, která na jednu stranu jednoznačně preferuje pouze politiku zaměřenou čistě na ekonomické zájmy a na druhou stranu proklamuje, že chce hrát větší politickou roli v regionu. To se projevuje na jednu stranu zcela

⁷⁸ Evropská komise, „Client and Supplier Countries of the EU28 in Merchandise Trade,“ únor, 2017. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_122530.02.2017.pdf

⁷⁹ Del Sarto, „Plus ça change...?“ 126.

⁸⁰ Miller, „Troubled Neighbours,“ 658.

⁸¹ Ibid., 657.

⁸² „Israel critics defeated.“

⁸³ Miller, „Troubled Neighbours,“ 656.

⁸⁴ Ibid., 659.

jednostrannou podporou levicových nevládních organizací na úrovni občanské společnosti.⁸⁵ Základní orientace politických aktivit EU je však motivována ekonomicky. V politickém ohledu nepanuje mezi členskými státy žádná shoda. Ve výsledku byl do praxe implementován systém, který na základní úrovni upřednostňuje ekonomický imperativ a zastáncům protiizraelských politických proudů ponechává poměrně omezené pole působnosti. Na politické úrovni EU postrádá potřebné nástroje a politickou i institucionální konzistenci, aby mohla uplatňovat svůj vliv. V současnosti jsou v praxi dva rozdílné přístupy spolupráce pro středomořské státy – Unie pro středomoří (UfM) a ENP. Zatímco ENP je zaměřen spíše na bilaterální spolupráci, UfM se orientuje na region jako celek.⁸⁶ Izraeli tak stačí, stejně jako kterémukoliv jinému státu v regionu, si jen vybrat, který přístup ze strany EU mu více vyhovuje.

Podepisování preferenčních obchodních dohod (PTA) v zahraniční politice EU má také splňovat dvojí funkci. Na jednu stranu má podporovat politickou stabilitu v regionu pomocí posilování ekonomických vazeb. Na druhou stranu je EU opakovaně zdůrazňován její normativní přístup a odhodlání použít svoje obchodní vazby v prosazování svých politických postojů. Jeden z nejvíce medializovaných případů podmiňování ekonomických vztahů politickou agendou posledních let je kauza označování produktů z osad na Západním břehu. Tento případ se táhne již od počátku století, kdy Evropská komise rozhodla, že preferenční dohoda, kterou s Izraelem EU podepsala, se nevztahuje na produkty vyrobené v izraelských osadách na Západním břehu, protože tyto nejsou považovány za součást Izraele. V roce 2004 bylo toto rozhodnutí uvedeno v platnost a později v roce 2010 bylo potvrzeno Evropským soudním dvorem (ECJ). V listopadu 2015 byly vydány nové přísnější směrnice, požadující od Izraele explicitní označování produktů ze Západního břehu.⁸⁷ EU byla obviňována, že se pokouší touto cestou uvalit na Izrael sankce. EU byla také viněna z používání dvojího metru, protože existují preferenční dohody s jinými státy, vztahující se i na jimi okupovaná teritoria. V tomto kontextu byl často zmiňován příklad Západní Sahary. Proti tomu ovšem svědčí odlišná právní realita, protože v tomto případě by EU porušovala jinou preferenční dohodu, již dříve podepsanou za Palestinskou autonomii Organizací pro osvobození Palestiny

⁸⁵ Novotná, „Why Israel not NATO?“ 24.

⁸⁶ Del Sarto, „Plus ça change...?“ 126.

⁸⁷ „Israel suspends contact with EU bodies over labelling of West Bank produce,“ The Guardian, 29. listopad, 2015. <https://www.theguardian.com/world/2015/nov/29/israel-suspends-contact-eu-bodies-labelling-west-bank-produce>

(OOP).⁸⁸ Navíc pokud měla celá iniciativa mít strategický záměr donutit Izrael k omezení výstavby na Západním břehu nebo nějakým ekonomickým tlakem zasáhnout firmy působící v izraelských osadách, pak tedy žalostně selhala. Izraelské osady se dále rozrůstají a ekonomické ztráty se pohybují v zanedbatelných objemech. Samotné firmy, které byly novými podmínkami zasaženy nejeví žádné známky úpadku. Izrael si chtěl být jist, že případný dopad na tyto firmy bude minimální, a proto vytvořil zvláštní fond, který veškeré takto vzniklé náklady hradí. Náklady tohoto fondu jsou relativně neveliké a s časem se zmenšily, jak se trh adaptoval na nové podmínky.⁸⁹ Navíc v důsledku nových opatření nemá běžný občan EU možnost bojkotovat produkty z izraelských osad, protože jejich značení je de facto stejné jako u ostatních produktů z celého Izraele.⁹⁰ Z normativního hlediska EU legitimizuje svůj obchod s Izraelem, protože v daný moment neobchoduje s okupovanými územími.⁹¹

Záležitost s označováním byla v médiích od počátku vnímána jako politický krok. Tyto spekulace podpořil i samotný Izrael, když zaujal stejnou pozici. Tím vznikl dojem, zřejmě umocněný následnou veřejnou diskusí, že se jedná o politickou kampaň proti Izraeli a opět posílil představu nepřátelské Evropy, která se snaží Izraeli vnutit svou vůli. EU se však již od počátku vyjadřovala o svém rozhodnutí jako o pouhé technické záležitosti a politický rozměr celé záležitosti popírala.⁹²

Ačkoli rozhodnutí z roku 2013 o nových směrnících vztahujících se na import z Izraelem držených teritorií nebylo ze své podstaty motivováno politicky, přesto za ním stojí určité politicky orientované úsilí. Úředníci EU by si sami nevšimli právních nesrovnalostí, které z v dosavadním uspořádání panovaly. Pochybnosti ohledně tohoto uspořádání se začaly poprvé objevovat už v 90. letech. Upozorňovat na ně začala pro-palestinská lobbistická organizace Mattin Group. Tato skupina začala upozorňovat příslušné orgány jednotlivých členských států, že Izrael označuje zboží z izraelských osad na Západním břehu jako zboží vyrobené v Izraeli. Tím zabraňuje Evropské komisi v rozlišení původu zboží a

⁸⁸ Sharon Pardo a Gordon Neve, „The European Union and Israel’s Occupation: Using Technical Customs Rules as Instruments of Foreign Policy,“ *Middle East Journal*, 69/1 (2015): 81-82.

<http://www.bgu.ac.il/~ngordon/The%20EU%20and%20Israels%20Occupation%20Using%20Technical%20Customs%20Rules%20as%20Instruments%20of%20Foreign%20Policy.pdf>

⁸⁹ Ibid., 83-85.

⁹⁰ Ibid., 86.

⁹¹ Ibid., 87.

⁹² Ibid., 80.

nutí EU de facto uznat izraelskou suverenitu nad okupovanými územími. Komise nebyla schopna dohlížet na správnou implementaci evropského práva, protože si nastalé situace nebyla vědoma. Dokud na to nebyla upozorněna Mattin group.⁹³ Evropští politici byli informováni na mítincích a přednáškách Mattin group o legální podstatě problému a museli uznat, že dosavadní uspořádání je v rozporu s evropským právním řádem. Nicméně odmítli ve vztazích s Izraelem upřednostňovat byrokracii nad politikou a roku 2005 podepsali s Izraelem Technické uspořádání (Technical Arrangement), které umožnilo Izraeli nadále certifikovat zboží, jakožto izraelské. Toho bylo dosaženo tak, že Izrael byl povinován upřesnit název a poštovní směrovací číslo lokality, z které zboží pochází a již celní orgány jednotlivých členských zemí pak rozliší, zdali uplatnit preferenční zacházení vyplývající z Asociační dohody, nebo ne.⁹⁴ Tento stav byl ale dlouhodobě neudržitelný. V roce 2010 rozhodl Evropský soudní dvůr (ECJ) v případě Brita, že na zboží vyprodukované na okupovaných územích se nevztahuje Asociační dohoda.⁹⁵ A Mattin group pokračovala ve svém lobování u členů Evropského parlamentu. Verdiktu pak následovala série dotazů vznesená těmito poslanci k Evropské komisi a Radě EU na vysvětlení povahy současných vztahů s Izraelem.⁹⁶ V této situaci již Evropské službě pro vnější činnost (EEAS) nezbylo než vydat nové směrnice, jak se stalo roku 2013.

Pro EU by členství Izraele bylo značným přínosem. Její role na Blízkém Východě obecně i v mírovém procesu samotném by se výrazně posílila. Začala by hrát významnou roli v regionu, možná by zastínila i Spojené státy, které projevují náznaky únavy z vůdčí pozice, kterou v oblasti zastávají. Spřátelené arabské státy by takovým krokem nebyly popuzeny, jak by se dalo předpokládat. Naopak, byly by motivovány k rozvoji silnějších vztahů se Západem.⁹⁷ Vliv EU v těchto státech, by značně posílil. Skrze členství Izraele by mohl snadno podpořit šíření demokracie v regionu.⁹⁸

⁹³ Benedetta Voltolini, „Non-state actors and framing processes in EU foreign policy: the case of EU–Israel relations,“ *Journal of European Public Policy* 23/10 (2016): 1508-1509. <http://dx.doi.org/10.1080/13501763.2015.1085429>

⁹⁴ *Ibid.*, 1510.

⁹⁵ Itzhak Kornfeld, „ECJ Holds that West Bank Products are Outside Scope of the EU-Israel Association Agreement,“ *The American Society of International Law* 14/17 (2010). <https://www.asil.org/insights/volume/14/issue/17/ecj-holds-west-bank-products-are-outside-scope-eu-israel-association>

⁹⁶ Voltolini, „Non-state actors,“ 1511.

⁹⁷ Asmus a Jackson, „Does Israel Belong In the EU and NATO?“

⁹⁸ Tovias, „Mapping Israel’s Policy,“ 8.

Evropské napjaté vztahy s Izraelem by mohly být urovnány a tím by se odstranily i pře ohledně rozdílného pohledu na politiku Blízkého východu mezi USA a EU. Euroatlantické spojení by se tím výrazně posílilo.⁹⁹ EU navíc může značně posílit svoji soft power skrze americkou židovskou komunitu, která má silný potenciál ovlivnit americko-evropské vztahy. Americká židovská lobby patří k nejvlivnějším v zemi, protože americká židovská komunita je velmi početná, čítá necelých 6 milionů lidí, kteří mají privilegované postavení v americké společnosti, díky své ekonomické síle a kulturně-politickému vlivu. Mezi její nejvlivnější organizace patří například AIPAC, Americký židovský kongres, Liga proti hanobení nebo Sionistická organizace Ameriky. Tyto organizace dokázaly upevnit podporu Izraele v Spojených státech a ovlivnit jejich politiku na Blízkém Východě tak, aby poskytly Izraeli exkluzivní vojenskou, finanční i diplomatickou podporu v boji proti jeho nepřátelům.¹⁰⁰ Vliv této lobby by se mohl dostat do služeb EU a pomoci jí dosáhnout jejich diplomatických cílů.

Kupní síla Izraele je na dostatečně vysoké úrovni, aby dosáhla viditelného ekonomického významu pro EU. V současné době tvoří import z Izraele 0,8 % celkového objemu, jak už bylo zmíněno jedná se o produkty s vysokou přidanou hodnotou. 1,2 % všeho exportu jde do Izraele a obchodní bilance se blíží k 8 miliardám eur ve prospěch EU.¹⁰¹ Izrael by se také pravděpodobně stal se svým vysokým HDP v porovnání s ostatními státy EU čistým plátcem.

Navíc může EU profitovat ze vzájemné spolupráce na poli vědy a techniky. Izrael může být přínosem v oblasti bezpečnostních technologií, či hi-tech.¹⁰²

Z hlediska bezpečnosti mohou izraelské tajné služby poskytnout orgánům EU důležité informace v boji proti terorismu zaměřenému na evropské cíle.¹⁰³ Na poli bezpečnosti má Izrael má bohaté zkušenosti, o které se může podělit.

Na Blízkém Východě může Izrael rozšířit evropský vliv o bezplatné poradenství o dění v regionu a svoji armádu, která téměř v celém regionu nemá konkurenci. Ta může zasáhnout v případě ohrožení dodávek ropy do EU,¹⁰⁴ či jak

⁹⁹ Asmus a Jackson, „Does Israel Belong In the EU and NATO?“

¹⁰⁰ Ugur B. Yildiz, „The Influence of the European Friends of Israel on the Members of the European Parliament,“ Alternatives: Turkish Journal of International Relations 13/4 (2014).
Dotupné z: <http://alternatives.yalova.edu.tr/article/view/5000150748> 4

¹⁰¹ Evropská komise, „Client and Supplier Countries.“

¹⁰² Yehezkel Dror, „Foundations of an Israeli Grand Strategy toward the European Union,“
Jewish Political Studies Review 16/3,4 (2004). <http://www.jcpa.org/phas/phas-dror-f04.htm>

¹⁰³ Ibidem

¹⁰⁴ Ibidem

se ukazuje při krizích jako ta uprchlická, může hájit zájmy EU třeba v občanské válce v Sýrii.

3. kapitola:

a) Právní překážky izraelskému členství v EU

Přistoupení státu do EU se řídí článkem 2 a článkem 49 Smlouvy o Evropské unii.

Článek 2 stanovuje, že každý kandidátský stát musí respektovat hodnoty, na kterých byla EU založena a jmenuje je. Svoboda, demokracie, rovnost, lidská důstojnost, úcta k lidským právům a k vládě zákona a další.^{iv} Z článku 49 vyplývá, že přistupující stát se musí nacházet v Evropě.¹⁰⁵ Detailněji byla část požadavků na přístup definována Evropskou radou v Kodani roku 1993 a tvoří tzv. Kodaňská kritéria. Dále by musel Izrael podepsat všechny zakládající smlouvy EU a sladit normy svého právního řádu s evropským *acquis communautaire*. EU samotná musí být schopná domluvit se na institucionální reformě, která umožní začlenění dalšího státu.

Geografický argument, že Izrael neleží v Evropě, však není nosný. Kypr, který přistoupil k EU v roce 2004, neleží v Evropě. Gruzie, s níž byla roku 2014 podepsána Asociační dohoda¹⁰⁶ a již byla Evropským parlamentem rezolucí ze stejného roku s výslovným odkazem právě na článek 49 Smlouvy o EU přiznána perspektiva členství,¹⁰⁷ neleží v Evropě. Arménie i Ázerbájdžán, země, které obě spolupracují v rámci Východním partnerství a o jejichž přístupu se dlouhodobě spekuluje, neleží v Evropě. Konečné rozhodnutí o tom, jestli je Izrael evropský stát, jak požaduje článek 49, záleží tedy na politickém rozhodnutí.¹⁰⁸

¹⁰⁵ „Consolidated Version of the Treaty on European Union,“ Official Journal of the European Union C 326/13 (2012): 49. http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

¹⁰⁶ Evropská služba pro vnější činnost, „EU and Georgia adopt Association Agenda,“ Tiskové prohlášení, 26. červen, 2014. http://www.eeas.europa.eu/archives/docs/statements/docs/2014/140626_05_en.pdf

¹⁰⁷ Evropský parlament, „European Parliament resolution of 17 July 2014 on Ukraine,“ 17. červenec, 2014. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0009>

¹⁰⁸ Evropský parlament, „Briefing No 23 Legal questions of enlargement,“ 19. květen, 1998. http://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/23a2_en.htm

Podle Kodaňských kritérií musí přistupující stát být funkční tržní ekonomikou a musí být konkurenceschopný v porovnání s ostatními unijními státy. Izrael by patrně byl čistým plátcem do evropského rozpočtu. Jeho HDP na obyvatele je srovnatelné s průměrem EU. Nepotřeboval by pomoc finančních nástrojů, které EU vytvořila, aby umožnila hladší ekonomickou integraci vstupujících států.¹⁰⁹ Jeho ratingové hodnocení je dlouhodobě stabilní, přesahující hodnocení mnoha ostatních unijních států.

Dalším požadavkem je stabilita institucí zajišťujících demokracii, vládu zákona, lidská práva a respekt a ochranu menšin. Podle žebříčku organizace Freedom House z roku 2017 má Izrael Občanská i Politická práva srovnatelná se zeměmi EU.¹¹⁰ Politický systém je různorodý a soutěživý, s mnoha politickými stranami. Soudnictví je nezávislé a rozhodnutí v neprospěch vlády nejsou výjimkou. Společnost se politicky angažuje a média jsou aktivní a nebojí se kritizovat vládu.¹¹¹

Kodaňská kritéria nejsou přesněji definována. To efektivně zabraňuje tomu, aby jejich naplnění bylo předmětem právního zkoumání. Proto závisí konečné rozhodnutí na politickém konsenzu.¹¹²

Acquis communautaire EU by kandidátským státem mělo být implementováno do jeho právního řádu na základě článku B, pátého odstavce Smlouvy o EU.^{113v} Jelikož však v zakládajících smlouvách není nikde tento pojem úžeji definován, platí, že přistupující stát musí adoptovat plně všechny závazky z něho vyplývající.¹¹⁴ Pro účel přístupových rozhovorů je právo rozděleno do 35 kapitol, o kterých se potom vyjednává. Izrael by mohl mít problém s několika z nich.

Zákon o návratu tvoří základní kámen izraelské imigrační politiky. Podle tohoto zákona má každý člověk, který může dokázat židovské kořeny (židovský

¹⁰⁹ Alfred Tovias, „Israeli Policy Perspectives on the Euro-Mediterranean Partnership in the Context of EU Enlargement,“ *Mediterranean Politics* 8 (2003): 228. <http://dx.doi.org/10.1080/13629390308230013>

¹¹⁰ Freedom House, „Freedom in the World 2017,“ Výroční zpráva, 2017. https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW_2017_Report_Final.pdf

¹¹¹ Freedom House, „Israel“ Freedom in the World, 2016. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/israel>

¹¹² Evropský parlament, „Briefing No 23.“

¹¹³ „Treaty on European Union,“ Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1992. https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

¹¹⁴ Evropský parlament, „Briefing No 23.“

původ u alespoň jednoho z prarodičů) nebo je židovského vyznání (konvertoval podle platných pravidel Vrchního izraelského rabinátu), a jeho rodina automatické právo na státní občanství. Christian Leffler, bývalý ředitel odboru pro Blízký východ a jižní středomoří při Evropské komisi v Bruselu, se domnívá, že by tento zákon musel být zrušen, protože se jedná o pozitivní diskriminaci.¹¹⁵ Proti ovšem stojí názor prezentovaný Amnonem Rubinsteinem z Interdisciplinárního centra v Herzliji. Podle jeho názoru se nejedná o porušení zásady rovného nároku na občanství, pokud zákon není zaměřen proti jedné konkrétní skupině. Toto tvrzení odkazuje na Mezinárodní úmluvu o odstranění všech forem rasové diskriminace přijatou Valným shromážděním OSN roku 1965.¹¹⁶ Na úrovni EU potvrdila přípustnost zákonů upřednostňujících cizí státní příslušníky vlastního etnika tzv. Benátská komise ve svém hlášení z roku 2001. Jako příklad legitimacy takovýchto preferenčních zákonů pak uvedla právě imigrační zákony.¹¹⁷ Rubinstein poukazuje na existenci podobných zákonů v celé řadě evropských členských států. Takové státy nalezneme jak mezi západními státy v Německu, v Řecku, v Irsku a ve Finsku, tak mezi východními v České republice, na Slovensku, v Polsku, v Maďarsku, v Chorvatsku a v Bulharsku.¹¹⁸ To jest ve víc jak třetině států EU. Rubinstein připouští, že by Izrael musel některé své imigrační zákony pozměnit, ale trvá na tom, že Zákon o návratu by mohl zůstat zachován. Případně by mohly být vyjednány právní výjimky, které by Izraeli umožnily zachovat si židovský charakter, jak podotkl jeden z poradců bývalého ministra zahraničí Avigdora Liebermana.¹¹⁹

Christian Leffler také zmínil jako problematickou strategii Cílené likvidace.¹²⁰ Na tuto politiku si EU prozatím neujasnila jednotný postoj a prozatím pouze deklaruje touhu, aby právní rámec této strategie byl podřízen mezinárodnímu humanitárnímu právu.¹²¹ Podle Ženevské úmluvy je jasně

¹¹⁵ Lazaroff, „Lieberman Pushes Israel.“

¹¹⁶ Amnon Rubinstein a Alexander Jakobson, „Democratic Norms, Diasporas, and Israel’s Law of Return,“ American Jewish Committee, 2009. <http://www.bjpa.org/Publications/downloadPublication.cfm?PublicationID=3055>

¹¹⁷ Benátská komise, „Report on the Preferential Treatment of National Minorities by Their Kin-State,“ CDL-INF 19 (2001): 21,22. [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF\(2001\)019-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF(2001)019-e)

¹¹⁸ Rubinstein a Jakobson, „Democratic Norms,“ 7.

¹¹⁹ Lazaroff, „Lieberman Pushes Israel.“

¹²⁰ Ibidem

¹²¹ Jessica Dorsey a Christophe Paulussen, „Towards a European Position on Armed Drones and Targeted Killing: Surveying EU Counterterrorism Perspectives,“ International Centre for Counter-Terrorism – The Hague, duben, 2015, 4-5. <https://www.icct.nl/wp->

zakázáno používat civilisty jako živé štíty a jejich přítomnost v oblasti vojenského cíle nezabraňuje ve vojenském úderu na tento cíl.¹²² EU se však doposud vyjádřila k izraelskému použití strategie Cílené likvidace během Druhé intifády pouze negativně.¹²³ Od té doby již Izraelský nejvyšší soud vydal podrobné vyjádření upravující legální použití této strategie a k tomuto vyjádření se EU zatím oficiálně nevyjádřila.

Izrael by také musel umožnit permanentní přístup do země ostatním občanům členských států EU. Všichni občané států EU by měli právo na získání dlouhodobého pobytu v zemi. Omezení v této oblasti jsou však povolena na základě bezpečnosti.¹²⁴

Doplněk Kodaňských kritérií, který byl dohodnut na konferenci Evropské rady v Madridu roku 1995, požaduje po kandidátské zemi nejen přijetí všech zákonů a norem, ale i ustanovení úředních institucí, které je efektivně zavedou do praxe.¹²⁵

b) Politické překážky izraelskému členství v EU

S přístupem nového státu k EU musí dát svolení všichni členové Rady EU a musí být podpořen kladným vyjádřením Evropského parlamentu a Evropské komise. V závěru musí přistoupení národní parlament každé z členských zemí. V rámci vnitřních vyjednávání se dá předpokládat, že malé země nebudou stát sami v cestě velkým státům a záleží tak zejména na rozhodnutí těchto větších států v západní části unie.

Délka přístupových jednání od podání žádosti do přístupu samotného trvá v průměru 8,5 let. Pokud vezmeme v potaz jenom státy, které přistoupily za posledních 20 let, protože objem evropského *acquis* se, stejně jako požadavky na přístup, neustále zvětšuje, pak přístupové rozhovory trvají v průměru přes 10 let.^{vi}

content/uploads/2015/05/ICCT-Dorsey-Paulussen-Executive-Summary-Towards-A-European-Position-On-Armed-Drones-And-Targeted-Killing-April2015.pdf

¹²² John Podhoretz, „*Hamas Kills its Own*,“ *New York Post*, 24. červenec, 2002. <http://nypost.com/2002/07/24/hamas-kills-its-own/>

¹²³ „*Israel court backs targeted kills*,“ *BBC*, 14. prosinec, 2006. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6178641.stm

¹²⁴ Ottavio Marzocchi, „*Free movement of persons*,“ *Evropský parlament*, únor, 2017. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_2.1.3.html

¹²⁵ Tanja Marktler, „*The Power of the Copenhagen Criteria*,“ *CYELP 2* (2006): 345. <http://www.cyelp.com/index.php/cyelp/article/viewFile/23/22>

To je v politice velmi dlouhá doba, která se dá navíc prodloužit různými obstrukcemi při projednávání každé z 35 kapitol.

V některých evropských zemích panuje, minimálně na úrovni jedné z hlavních politických stran, silně protiizraelská atmosféra. Ta naznačuje, že by daná země izraelskou žádost o členství zablokovala, pokud by se k moci dostala určitá politická garnitura.

Ve Francii je tato protiizraelská atmosféra patrná hlavně v Socialistické straně. François Hollande během celého svého prezidentství silně lobboval za Palestince jak v OSN, tak v rámci EU.¹²⁶ Socialisté se snaží získat hlasy mnoha milionové muslimské komunity v zemi, která tvoří 10 % celé populace a snadno tak přebije jakýkoli vliv místní komunity židovské. Quai d'Orsay, francouzské ministerstvo zahraničních věcí, je považováno za hlavní zřídlo protiizraelských postojů, dokonce i bez ohledu na to, která strana je právě u moci.¹²⁷ Strategie tohoto ministerstva je již od konce 60. let tzv. Arabská politika (PAF), v jejímž rámci se pokouší rozvíjet dobré vztahy s arabskými zeměmi za každou cenu. Tato politika chronicky negativně ovlivňuje francouzsko-izraelské vztahy. Bylo to už za dob prezidenta De Gaulla, kdy se postavila Francie proti Izraeli i proti Západu, který ho podporoval za arabsko-izraelských válek, když v předvečer šestidenní války uvalila na Izrael embargo na dovoz zbraní. V 70. letech Francie začala aktivně diplomaticky podporovat OOP. Jejím posledním výstřelkem za socialistické vlády Françoise Hollanda byl pokus o uspořádání mezinárodní konference, která by obnovila mírový proces na základě pro Izrael nepřijatelného Saúdského mírového plánu. Hollandova Francie také podpořila rezoluci OSN požadující po Izraeli jednostranné stažení ze Západního břehu do 3 let.^{vii} Cílem této politiky je učinit z Francie velmoc orientací na muslimský svět, což je prakticky nemožné bez propalestinského kurzu.¹²⁸

Španělské vztahy s Izraelem se prudce zhoršily po nástupu socialistické vlády v roce 2004 v čele s premiérem Zapaterou. Ta mezi lety 2009 až 2011 uvolnila na podporu propalestinských nevládních organizací (NGO) 15 miliard eur.¹²⁹ V letech 2008-2010 pak jako zahraniční pomoc zaslala na účet Palestinské

¹²⁶ Schanzer a Weinthal, „How Israel Lost Europe.“

¹²⁷ Ruthie Blum, „French Jews Decry ‘Anti-Israel’ Paris Peace Summit,“ The Algemeiner, 16. leden. 2017. <https://www.algemeiner.com/2017/01/16/french-jews-decry-anti-israel-paris-peace-summit/>

¹²⁸ Guy Millière, „France's Relentless Hostility to the Jewish State,“ Gatestone Institute, 18. únor, 2016. <https://www.gatestoneinstitute.org/7442/france-hostility-israel>

¹²⁹ Kern Soeren, „Is Spain Fueling the BDS War Against Israel?“ Gatestone Institute, 22. srpen, 2015. <https://www.gatestoneinstitute.org/6374/spain-bds>

samosprávy 348 milionů eur.¹³⁰ Španělská protiizraelská politika má také letitou tradici spjatou s frankistickým režimem. Španělsko se dlouhodobě orientovalo na své arabské sousedy. V roce 1973 uzavřelo s OOP dohodu, která mu zajišťovala bezpečí před teroristickými útoky palestinských organizací za podmínky pokračujícího diplomatického bojkotu Izraele. Po demokratizaci režimu, když se k vládě dostal premiér González, který byl urovnání vztahů s Izraelem nakloněn, byl konečně uznán Izrael. Tomu předcházely snahy arabského světa zmařit změnu politického kurzu. Lybijský prezident Muammar Kaddáfí zaslal baskické ETA 900,000 dolarů. Teroristická organizace Islámský džihád vedená Imádem Mugníjou šokovala Španělsko teroristickým útokem na kavárnu El Descanso v Madridu, který připravil o život 18 Španělů. Socialistická strana již tehdy byla rozdělena na tradiční křídlo, které si pamatovalo společný boj Židů proti Francovu režimu a na mladou generaci, která se obdivovala marxistickým ideálům a krajní levici. K moci stranu ale dostal, a to už na čele s její mladší generací, až teroristický útok na vlaky v Madridu roku 2004. Ten vrhl na pravicovou proizraelskou vládu Josého Mariji Aznara špatné světlo a ta prohrála parlamentní volby, konající se 3 dny na to. Poté nastoupila silně protiamerická vláda, stavějící zejména na kritice španělské účasti na válce v Iráku. Její politikou bylo umírnit arabský svět, který zajišťuje 90 % španělského importu ropy, i svou početnou muslimskou populaci čítající až dva miliony věřících.¹³¹

I italská středová levice postupně během 90. let částečně adoptovala propalestinskou perspektivu.¹³² To se projevilo například roku 2006, kdy premiér Romano Prodi podpořil španělskou iniciativu mírových rozhovorů. Projevil se tak jako zastávce francouzské tradiční proevropské^{viii} politiky.¹³³ V roce 2012 zaujala protiizraelský postoj i úřednická vláda Maria Montiho.¹³⁴ Ve stejné chvíli se v parlamentu nacházelo i ve velmi silném zastoupení^{ix} populistické hnutí pěti

¹³⁰ Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación, „Marco de Asociación País Palestina – España (2015 – 2017),“ 39.

¹³¹ Norman Berdichevsky, „Spain and Israel - A Tale of Many Turns,“ New English Review, únor, 2009. http://www.newenglishreview.org/Norman_Berdichevsky/Spain_and_Israel_-_A_Tale_of_Many_Turns/

¹³² Fiamma Nirenstein, „The Cynical Use of Israel in Italian Politics,“ Jerusalem Center for Public Affairs, 1. červenec, 2007. <http://jcpa.org/article/the-cynical-use-of-israel-in-italian-politics/>

¹³³ „Middle East tops talks at Italo-French summit,“ People.cn, 25. listopad, 2006. http://en.people.cn/200611/25/eng20061125_324950.html

¹³⁴ Fiamma Nirenstein Blog, „Monti betrayed both Israel and Italian foreign policy,“ Il Giornale, 30. listopad, 2012. <http://www.fiammanirenstein.com/articoli.asp?Categoria=5&Id=3037>

hvězd vedené konspiračním teoretikem a notorickým antisemitou Beppem Grillem.¹³⁵

Závěr

Argumentace představená v bakalářské práci umožňuje vyvodit závěry vztahující se otázce potenciálního izraelského členství v EU. Členství má do určité míry pozitivní ohlasy na obou stranách. Právní cesta k členství umožňuje příznivou interpretaci zákonů týkajících se izraelského přístupu. Nicméně zde existuje významná vnitřní opozice uvnitř vlivných unijních států. Tato opozice by snadno mohla zabránit jakékoli iniciativě v diskutované problematice.

Izrael a EU sdílejí společné hodnoty a kulturu. Hlubší izraelská integrace by posílila vzájemné vazby mezi demokratickými státy a měla by potenciál podpořit další šíření demokracie a západního vlivu v regionu. Plná integrace by také byla vzájemně hospodářsky prospěšná.

Za daných okolností, by se opozice izraelskému členství utvořila mezi státy se svébytným strategickým přístupem ke geopolitickému kontextu regionu. Tyto státy se snaží hrát významnější roli v regionu skrze orientaci na ostatní blízkovýchodní země, které patří k jejich významným dodavatelům ropy. Nejsilnější opozice izraelskému členství by byla mezi levicovými stranami, které ideologicky orientují na občany s blízkovýchodním původem. Další hrozbu případné iniciativy by představovaly krajně pravicové populistické strany, které čas od času dosáhnou značného vlivu.

Právní překážky izraelského členství jsou spojeny jmenovitě s jeho geografickou polohou mimo Evropu, se Zákonem o návratu a s kontroverzními izraelskými politikami na okupovaných územích. Avšak volně definovaná přístupová kritéria nechávají vyřešení problému často na politické úrovni.

¹³⁵ Zach Pontz, „Italy’s New Political Star Has Anti-Israel and Anti-Semitic History,“ The Allgemeiner, 28. únor, 2013. <https://www.algemeiner.com/2013/02/28/italys-new-political-star-has-anti-israel-and-anti-semitic-history/>

Summary

The thesis strives to draw conclusions regarding Israel's potential membership within the EU. The membership is to a certain degree desired on both sides. The legal path to membership has interpretations favourable to Israeli accession. However, there is a significant opposition from some influential EU members. Such an opposition could easily prevent any initiative on the discussed issue.

However, Israel and the EU share common values and cultural background. Further Israeli integration would enhance the mutual ties of democratic countries and it has a potential to promote democracy and Western influence in the region. Full integration would also be mutually advantageous from economic perspective.

Under current circumstances, potential opposition to Israeli membership stems from differing strategic assessments of the geopolitical context among EU member states. Countries in opposition to Israeli membership seek to improve relations with other ME states in order to play greater role in the region, which serves as a main supplier of oil for many of them. The strongest opposition to Israeli accession usually comes from the left leaning parties, which are ideologically oriented at citizens with ME origin. Other threats for the potential initiative could come from the far right populist parties which occasionally gain particularly potent influence.

The legal challenges to Israeli accession are primarily connected to Israel's geographic location outside of Europe, Israel's Law of Return, and some controversial Israeli policies regarding the occupied territories. However, the loose definition of accession criteria allows the dispute to be resolved on political level.

ⁱ Podepsána roku 1995.

ⁱⁱ Ratifikována roku 2000.

ⁱⁱⁱ Izraelské aerolinky vstoupily kvůli této dohodě do stávky, protože by na ně dopadly zvýšené náklady na bezpečnost, které by musely uhradit, aby splňovaly bezpečnostní normy EU. Stávku odvolaly až poté, co stát odsouhlasil, že uhradí většinu nákladů.

^{iv} K dalším patří pluralismus, nediskriminace, tolerance, spravedlnost a rovnost mezi ženami a muži.

^v Reference odkazuje na maastrichtskou verzi smlouvy, která je stále v platnosti.

^{vi} Vlastní výpočet.

^{vii} Návrh rezoluce neobdržel dostatek hlasů v Radě bezpečnosti OSN a rezoluce tak nebyla schválena.

^{viii} Míněn je europeismus, stojící v opozici atlantismu.

^{ix} 2. nejsilnější strana v parlamentu, která získala ¼ všech hlasů. Z principu však odmítá tvoření koalic.

Bibliografie

Primární zdroje

„Consolidated Version of the Treaty on European Union.“ Official Journal of the European Union C 326/13 (2012): 13-45. http://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0023.02/DOC_1&format=PDF

„Treaty on European Union.“ Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 1992. https://europa.eu/european-union/sites/europa.eu/files/docs/body/treaty_on_european_union_en.pdf

Benátská komise. „Report on the Preferential Treatment of National Minorities by Their Kin-State.“ CDL-INF 19 (2001). [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF\(2001\)019-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-INF(2001)019-e)

Evropská komise. „Agreement between Israel and the EU on Conformity Assessment and Acceptance of Industrial Products.“ 2013. http://ec.europa.eu/health/sites/health/files/files/international/2013_qa_israel-eu.pdf

Evropská komise. „Client and Supplier Countries of the EU28 in Merchandise Trade.“ únor, 2017. http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_122530.02.2017.pdf

Evropská služba pro vnější činnost. „EU and Georgia adopt Association Agenda.“ Tiskové prohlášení, 26. červen, 2014. http://www.eeas.europa.eu/archives/docs/statements/docs/2014/140626_05_en.pdf

Evropská služba pro vnější činnost. „Israel and the EU.“ 12. květen, 2016. https://eeas.europa.eu/headquarters/headquarters-homepage_en/1337/Israel%20and%20the%20EU

Evropský parlament. „European Parliament resolution of 17 July 2014 on Ukraine.“ 17. červenec, 2014. <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?type=TA&language=EN&reference=P8-TA-2014-0009>

Freedom House. „Freedom in the World 2017.“ Výroční zpráva, 2017. https://freedomhouse.org/sites/default/files/FH_FIW_2017_Report_Final.pdf

Freedom House. „Israel“ Freedom in the World, 2016. <https://freedomhouse.org/report/freedom-world/2016/israel>

Konrad Adenauer Stiftung a Pardo, Sharon. „Measuring the Attitudes of Israelis towards the European Union and its Member States.“ Jerusalem, 2007/2009. http://www.kas.de/wf/doc/kas_16236-1522-2-30.pdf?090622122246

Ministerio de asuntos exteriores y de cooperación. „Marco de Asociación País Palestina – España (2015 – 2017).“

OSN. „UN Mission's Contributions by Country.“ březen, 2017. http://www.un.org/en/peacekeeping/contributors/2017/mar17_5.pdf

Sekundární zdroje

„"האיחוד האירופי הוא החטיבה להתיישבות של הפלסטינים" [EU je divize palestinských osad.]“ tcity.co.il, listopad, 2015. <http://www.tcity.co.il/האיחוד-האירופי-הוא-החטיבה-להתיישבות-ש/>

„EU membership touted for Israel, Palestine, Jordan.“ CBCnews, 11. únor, 2004. <http://www.cbc.ca/news/world/eu-membership-touted-for-israel-palestine-jordan-1.487834>

„Israel court backs targeted kills.“ BBC, 14. prosinec, 2006. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/6178641.stm

„Israel critics defeated as European Parliament votes in favor of trade agreements.“ Wolrd Jewish Congress, 24. říjen, 2012. <http://www.worldjewishcongress.org/en/news/israel-critics-defeated-as-european-parliament-votes-in-favor-of-trade-agreements>

„Israel suspends contact with EU bodies over labelling of West Bank produce.“ The Guardian, 29. listopad, 2015. <https://www.theguardian.com/world/2015/nov/29/israel-suspends-contact-eu-bodies-labelling-west-bank-produce>

„Israel's EU Upgrade.“ Jerusalem Post, 18. červen, 2008. <http://www.jpost.com/Opinion/Editorials/Israels-EU-upgrade>

„Middle East tops talks at Italo-French summit.“ People.cn, 25. listopad, 2006. http://en.people.cn/200611/25/eng20061125_324950.html

„Shalom: Israel Considering Applying for EU Membership.“ Haaretz, 20. květen, 2003. <http://www.haaretz.com/news/shalom-israel-considering-applying-for-eu-membership-1.9517>

Ahren, Raphael. „Israel in the EU and NATO? It's not so crazy, says former Bulgarian FM.“ The Times of Israel, 8. červenec, 2012. <http://www.timesofisrael.com/israel-should-more-aggressively-seek-nato-eu-memberships-says-former-bulgarian-fm/>

Asmus, R. D. a Jackson, B. P. „Does Israel Belong In the EU and NATO?“ Policy Review, 129 (2005): 47-55. <http://www.hoover.org/research/does-israel-belong-eu-and-nato>

Bachur, Diana. „יזומה איטלקית: לצרף את ישראל לאיחוד האירופי, [Italská iniciativa: Přivést Izrael do EU.]“ ynet.co.il, 29. květen, 2002. <http://www.ynet.co.il/articles/0,7340,L-1914793,00.html>

Berdichevsky, Norman. „Spain and Israel - A Tale of Many Turns.“ New English Review, únor, 2009. http://www.newenglishreview.org/Norman_Berdichevsky/Spain_and_Israel_-_A_Tale_of_Many_Turns/

Blum, Ruthie. „French Jews Decry 'Anti-Israel' Paris Peace Summit.“ The Algemeiner, 16. leden. 2017. <https://www.algemeiner.com/2017/01/16/french-jews-decry-anti-israel-paris-peace-summit/>

Carter, Richard. „Vast Majority of Israelis Want to Join 'Antisemitic' EU.“ EUobserver, 10. březen, 2004. <https://euobserver.com/enlargement/14751>

Del Sarto, Raffaella A. „Plus ça change...? Israel, the EU and the Union for the Mediterranean.“ Mediterranean Politics 16/1 (2011): 117-134. https://www.researchgate.net/publication/254251957_Plus_ca_change_Israel_the_EU_and_the_Union_for_the_Mediterranean

Dorsey, Jessica a Paulussen, Christophe. „Towards a European Position on Armed Drones and Targeted Killing: Surveying EU Counterterrorism Perspectives.“ International Centre for Counter-Terrorism – The Hague, duben, 2015. <https://www.icct.nl/wp-content/uploads/2015/05/ICCT-Dorsey-Paulussen-Executive-Summary-Towards-A-European-Position-On-Armed-Drones-And-Targeted-Killing-April2015.pdf>

- Dror, Yehezkel. „Foundations of an Israeli Grand Strategy toward the European Union.“ *Jewish Political Studies Review* 16/3,4 (2004). <http://www.jcpa.org/phas/phas-dror-f04.htm>
- Du Plessix, Caroline. „The European Union and Israel.“ *Bulletin Centre de recherche français à Jérusalem*, 25. březen, 2012. <https://bcrfj.revues.org/6675>
- Evropský parlament. „Briefing No 23 Legal questions of enlargement.“ 19. květen, 1998. http://www.europarl.europa.eu/enlargement/briefings/23a2_en.htm
- Fiamma Nirenstein Blog. „Monti betrayed both Israel and Italian foreign policy.“ *Il Giornale*, 30. listopad, 2012. <http://www.fiammanirenstein.com/articoli.asp?Categoria=5&Id=3037>
- Inbar, Eyal. „Improving Israel-EU relations: The european economic area as a possible model.“ *Israel Affairs*, 5/1 (1998): 109-125. <http://dx.doi.org/10.1080/13537129808719500>
- Keinon, Herb. „Analysis: Israel joining the EU? Words, words, words.“ *Jerusalem Post*, 4. únor, 2010. <http://www.jpost.com/Israel/Analysis-Israel-joining-the-EU-Words-words-words>
- Keinon, Herb. „Israel-EU formally sign 'Open Skies' agreement.“ *Jerusalem Post*, 10. červen, 2013. <http://www.jpost.com/Diplomacy-and-Politics/Israel-EU-formally-sign-Open-Skies-agreement-316038>
- Kohen, Jišaj. „גאול גואטה נגד אירופה: "נותנת יד לאנטישמיות" [Jigal Guetta proti Evropě: „podává ruku anti-semitismu.“]“ *Kikar.co.il*, 26. leden, 2016. <http://www.kikar.co.il/191436.html>
- Kornfeld, Itzchak. „ECJ Holds that West Bank Products are Outside Scope of the EU-Israel Association Agreement.“ *The American Society of International Law* 14/17 (2010). <https://www.asil.org/insights/volume/14/issue/17/ecj-holds-west-bank-products-are-outside-scope-eu-israel-association>
- Lazaroff, Tovah. „Lieberman Pushes Israel to Join EU.“ *Jerusalem Post*, 31. leden, 2007. <http://www.jpost.com/Israel/Lieberman-pushes-Israel-to-join-EU>
- Levitt, Joshua. „Former Spanish PM Aznar: Israel Needed by European Union, Should be Accepted as Member State.“ *The Algemeiner*, 7. únor, 2014. <http://www.algemeiner.com/2014/02/07/former-spanish-pm-aznar-israel-needed-by-european-union-should-be-accepted-as-member-state/>
- Liang, Christina S. „Europe for the Europeans: The Foreign and Security Policy of the Populist Radical Right.“ Aldershot: Ashgate publishing, 2007.
- Marktler, Tanja. „The Power of the Copenhagen Criteria.“ *CYELP* 2 (2006): 343-363. <http://www.cyelp.com/index.php/cyelp/article/viewFile/23/22>
- Martins, Bruno O. „Interpreting EU–Israel Relations: a contextual analysis of the EU’s Special Privileged Partnership proposal.“ *Cambridge Review of International Affairs* 29/1 (2016): 151-170. <http://dx.doi.org/10.1080/09557571.2015.1117921>
- Marzocchi, Ottavio. „Free movement of persons.“ *Evropský parlament*, únor, 2017. http://www.europarl.europa.eu/atyourservice/en/displayFtu.html?ftuId=FTU_2.1.3.html
- Miller, Rory. „Troubled Neighbours: The EU and Israel.“ *Israel Affairs* 12/4 (2006): 642-664. <http://dx.doi.org/10.1080/13537120600889894>
- Millière, Guy. „France's Relentless Hostility to the Jewish State.“ *Gatestone Institute*, 18. únor, 2016. <https://www.gatestoneinstitute.org/7442/france-hostility-israel>
- Munin, Nellie. „A Free Trade Area in Services between Israel and the EU: Time to Move up a Gear?“ *Mediterranean Politics*, 15/1 (2010): 81-89. <http://dx.doi.org/10.1080/13629391003644744>
- Nirenstein, Fiamma. „The Cynical Use of Israel in Italian Politics.“ *Jerusalem Center for Public Affairs*, 1. červenec, 2007. <http://jcpa.org/article/the-cynical-use-of-israel-in-italian-politics/>
- Novotná, Jana. „Why is Israel still not a member of NATO?“ *Diplomová práce*, Univerzita Karlova, 2014. Dostupné z <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/125830/?lang=cs>

- Pardo, Sharon a Neve, Gordon. „The European Union and Israel’s Occupation: Using Technical Customs Rules as Instruments of Foreign Policy.“ *Middle East Journal*, 69/1 (2015): 74-90. <http://www.bgu.ac.il/~ngordon/The%20EU%20and%20Israels%20Occupation%20Using%20Technical%20Customs%20Rules%20as%20Instruments%20of%20Foreign%20Policy.pdf>
- Pardo, Sharon. „Integration without Membership: Israel and the European Union.“ *Contemporary European Studies* 1 (2009): 37-57. http://www.ces.upol.cz/wp-content/uploads/2014/12/CES_1_2009_37to57.pdf
- Pardo, Sharon. „Understanding Israeli–EU Relations: A Matter of Perceptions and Images.“ *Israel Journal of Foreign Affairs* IV: 1 (2010): 63-75. <http://cris.unu.edu/sites/cris.unu.edu/files/Understanding%20Israeli%20EU%20Relations%20Published%20Pardo.pdf>
- Podhoretz, John. „ Hamas Kills its Own.“ *New York Post*, 24. červenec, 2002. <http://nypost.com/2002/07/24/hamas-kills-its-own/>
- Pontz, Zach. „Italy’s New Political Star Has Anti-Israel and Anti-Semitic History.“ *The Algemeiner*, 28. únor, 2013. <https://www.algemeiner.com/2013/02/28/italys-new-political-star-has-anti-israel-and-anti-semitic-history/>
- Rubinstein, Amnon a Yakobson, Alexander. „Democratic Norms, Diasporas, and Israel’s Law of Return.“ *American Jewish Committee*, 2009. <http://www.bjpa.org/Publications/downloadPublication.cfm?PublicationID=305>
- Schanzer, Jonathan a Weinthal, Benjamin. „How Israel Lost Europe.“ *Foreign Policy*, 30. listopad, 2012. <http://foreignpolicy.com/2012/11/30/how-israel-lost-europe/>
- Soeren, Kern. „Is Spain Fueling the BDS War Against Israel?“ *Gatestone Institute*, 22. srpen, 2015. <https://www.gatestoneinstitute.org/6374/spain-bds>
- Tovias, Alfred. „Israeli Policy Perspectives on the Euro-Mediterranean Partnership in the Context of EU Enlargement.“ *Mediterranean Politics* 8 (2003): 214-232. <http://dx.doi.org/10.1080/13629390308230013>
- Tovias, Alfred. „Mapping Israel’s Policy Options Regarding Its Future Institutionalised Relations With The European Union.“ *Pracovní list Centre For European Policy Studies Middle East & Euro-Med Project*, leden, 2003. <https://www.ceps.eu/system/files/book/1005.pdf>
- Voltolini, Benedetta. „Non-state actors and framing processes in EU foreign policy: the case of EU–Israel relations.“ *Journal of European Public Policy* 23/10 (2016): 1502-1519. <http://dx.doi.org/10.1080/13501763.2015.1085429>
- Yildiz, Ugur B. „The Influence of the European Friends of Israel on the Members of the European Parliament.“ *Alternatives: Turkish Journal of International Relations* 13/4 (2014). Dotupné z: <http://alternatives.yalova.edu.tr/article/view/5000150748>